

De Fabel

krant tegen racisme

van de illegaal

nr. 84

mei/juni

2007

www.defabel.nl

Remigranten afgeschilderd als profiteurs

Keer op keer worden er maatregelen voorgesteld om Turkse en Marokkaanse remigranten hun rechten te ontnemen. Velen van hen hebben zich letterlijk kapot gewerkt voor Nederlandse bedrijven, maar toch worden ze stevast neergezet als profiteurs "die maar op onze kosten leven". Maar ook migranten die besluiten hier te blijven, liggen regelmatig onder vuur. Gaat het niet over hun huisbezit, dan wel over medische zorg op vakantie in Marokko.

In de jaren 60 en begin jaren 70 ging het economisch zeer goed in West-Europa. Er ontstond een dringend tekort aan arbeiders, vooral in de zware industrie. Daarom werden er op grote schaal arbeiders geworven in Marokko en Turkije.¹ Veel van die eerste "gastarbeiders" gingen na verloop van tijd weer terug. Maar zolang het tekort aan arbeidskrachten voortduurde, kwamen er ook regelingen om het aantrekkelijker te maken om hier te blijven. De mogelijkheid werd bijvoorbeeld geboden om familie te laten overkomen. Veel Turkse arbeiders wilden sowieso liever blijven vanwege de slechte politieke situatie in Turkije. Een groot aantal migranten heeft door het zware werk dat ze gedaan hebben last van ernstige lichamelijke klachten. Velen zitten daardoor in de WAO.

Remigratiewet

In de jaren 80 en 90 heerste er grote werkloosheid, en de vraag op de arbeidsmarkt naar ongeschoolde arbeid nam snel af. Om de afvoer van overtollige en onbruikbare arbeidskrachten te organiseren zijn er in de loop der jaren diverse regelingen ingevoerd. Ter vervanging van twee regelingen uit 1985 werd in 2000 de Remigratiewet van kracht.² Die heeft betrekking op Turkije, Marokko, Suriname, Tunesië, Kaapverdië, de staten van het voormalig Joegoslavië, de Molukken, Griekenland, Italië, Portugal en Spanje. Afhankelijk van de leeftijd en de duur van het verblijf van de aanvrager kan er van alles geregeld worden. Remigranten hebben recht op een kleine uitkering, een ziektekostenverzekering en een meerjarig visum voor familiebezoek. Partners en kinderen die met de remigrant meegaan, houden ook bij scheiding of zijn overlijden recht op een uitkering. Deze kwesties waren voorheen minder goed geregeld. Ook werd de minimumleeftijd voor remigratie-uitkeringen verlaagd van 50 naar 45 jaar, de leeftijdsgroep waarin veel overtollige arbeiders zitten. Daar staat tegenover dat de remigrant afstand moet doen van de Nederlandse nationaliteit. Wie niet binnen een jaar met spijt terugkeert, wordt definitief gedenaturaliseerd. Veel "autochtonen" menen dat remigranten met deze regeling teveel in de watten worden gelegd. Maar in feite gaat het om een voor de staat relatief goedkope dumpregeling.

Vervolg op pagina 8

Word donateur van De Fabel van de illegaal
zie achterpagina !

Nationalistische propaganda in De Ruyter-herdenkingsjaar

"Voorbeeld voor de jeugd", "schipper naast God", "rechterhand van Nederland".

Al eeuwenlang wordt driftkop, vechtersbaas, koopman, kaper en zeebonk Michiel de Ruyter opgehemeld wegens zijn bijdrage aan de opbouw van de koloniale grootmacht Nederland. Omdat hij 400 jaar geleden werd geboren, herdenkt men hem in 2007 met allerlei nationalistische festiviteiten. Daarbij zet men hem neer als rolmodel voor alle Nederlanders.

Evenals de andere zeventiende eeuwse "zeehelden" Piet Hein en Maarten Tromp diende admiraal De Ruyter de belangen van Nederlandse machthebbers in de koloniale strijd. Men wilde een zo groot mogelijk deel van de gebieden en grondstoffen in Amerika, Afrika en Azië veroveren en in bezit houden. Daartoe voerde De Ruyter op zee vaak oorlog met Engelsen, Fransen, Spanjaarden en Portugezen, stuk voor stuk concurrenten die in het toenmalige gevecht om de wereldhegemonie teruggedrongen moesten worden. Met toestemming van de Nederlandse overheid kaapte hij ook vaak met goederen volgeladen schepen van koloniale tegenstanders. Met die buit verrijkte hij zichzelf en zijn opdrachtgevers.

Driehoekshandel

Van de Nederlandse overheid kreeg de Verenigde Oost-Indische Compagnie (VOC) begin zeventiende eeuw het monopolie op alle handel met "de Oost", met Azië. Daarmee werd de VOC de eerste multinationale onderneming ter wereld en brak de zogenaamde Gouden Eeuw van Nederland aan.¹ De bewoners van de door Nederland gekoloniseerde gebieden daarentegen gingen in die tijd door een hel. Ze werden uitgebuit, beroofd, geknecht, tot slaaf gemaakt, verkracht en uitgemoord. De Ruyter is nooit in Azië geweest, maar heeft wel veel vuil werk opgeknapt voor de in 1621 opgerichte West-Indische Compagnie (WIC). Die kreeg het handelsmonopolie voor alle koloniën in "de West", de Nederlandse gebiedsdelen in Noord- en Zuid-Amerika en West-Afrika. Ook had de WIC tot doel om de Spaanse koloniën aan te vallen, in de hoop

daardoor de toenmalige oorlog van Nederland met Spanje te kunnen verplaatsen naar gebieden buiten Europa.

In 1637 pakten de Nederlanders onder leiding van graaf Johan Maurits van Nassau het slavenfort Elmina van de Portugezen af. Dat fort aan de Goudkust, het kustgebied van het huidige Ghana, vormde 150 jaar lang een van de belangrijkste centra van de transatlantische slavenhandel van de WIC. Vanuit Elmina werden alleen al de eerste 10 jaar daarna tienduizenden slaven, die zo'n 3 miljoen euro opbrachten, verscheept naar suikerplantages in Brazilië. Daar moesten ze zich dood werken voor een zo hoog mogelijke suikeropbrengst, die de Nederlandse kolonistoren naar Europa vervoerden en verkochten. Met dat geld kon men weer nieuwe slaven voor de plantages kopen. Door deze driehoekshandel werden koopmannen en de overheid schatrijk. Het was voor de WIC van groot belang om de Nederlandse steunpunten op de West-Afrikaanse kust te behouden. Toen de Engelsen die in 1664 dreigden te veroveren, stuurde de Staten-Generaal daarom De Ruyter erheen. Hij verjoeg de Engelsen en stelde daarmee de Nederlandse handel in Afrikaanse slaven voorlopig veilig. De Ruyter wordt nog steeds geprezen omdat hij wel eens Europese christenslaven vrijkocht. Maar men verzwijgt veelal dat hij de handel in zwarte slaven met zijn militaire acties juist steunde.

Vervolg op pagina 10

Niet de traagheid, maar de onrechtvaardigheid van de asielprocedure is het probleem

Leids asielzoekerscentrum.

De recente voorstellen voor een nieuwe “snelle en zorgvuldige asielprocedure” van VluchtelingenWerk¹ en de Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken (ACVZ)² passen vooral in het straatje van de overheid. Als vluchtelingen “snel” en “zorgvuldig” worden afgewezen, bespaart dat namelijk veel kosten in de opvang. Bovendien houdt het vluchtelingen ervan af om de Nederlandse samenleving beter te leren kennen en steunnetwerken op te bouwen die hun uitzetting maar zouden belemmeren.

Foto: Eric Kreibers

De asielprocedure is voor de overheid een selectiemiddel om migratie te beheersen. “Economische” vluchtelingen vallen daarbij meteen al af en “politieke” vluchtelingen krijgen steevast het nadeel van de twijfel. Het ministerie van Justitie behandelt hen met wantrouwen en gaat er op voorhand vanuit dat ze liegen en bedriegen. Om het aantonen van het tegendeel zo moeilijk mogelijk te maken voert men de bewijslast voor vluchtelingen tot in het absurde op. Vrijwel geen enkele vluchteling ziet nog kans om het volstrekt ongelijkwaardige en onrechtvaardige gevecht tegen deze afwijsmachine te winnen. Het recht op asiel is daarmee in feite afgeschaft.

Op straat

Momenteel wordt meer dan de helft van de asielaanvragen afgewerkt via de snelle aanmeldcentrum-procedure (ac-procedure), waarmee vluchtelingen al na een week illegaal kunnen worden gemaakt en op straat kunnen worden gegooid.³ De overige “asielzoekers” belanden in de vaak jarenlang durende opvangcentrum-procedure (oc-procedure), die hen in elk geval nog onderdak en een beetje leefgeld biedt. De overheid gaat ervan uit dat vluchtelingen in een oc-procedure wat minder kansloos zijn dan die in een ac-procedure.

Ngo's als VluchtelingenWerk, Amnesty International en Human Rights Watch, rechtshulpverleners, wetenschappers, de ACVZ en ook de Commissie Scheltema, die in 2006 de asielwetgeving evalueerde, vinden de ac-procedure te snel gaan om zorgvuldig te kunnen zijn. De oc-procedure daarentegen zou juist te lang duren, “waardoor een afwijzing en gedwongen terugkeer in toenemende mate als onredelijk kan worden ervaren, zowel door de asielzoeker als door mensen uit zijn omgeving”.² Hoe langer het verblijf in Nederland duurt, hoe moeilijker de vluchtelingen kunnen worden uitgezet, ook vanwege de maatschappelijke “onrust” die dat oproept, waarschuwt de ACVZ. Men denkt daarbij ongetwijfeld aan de steun vanuit de samenleving voor vluchtelingen die al jaren geleden asiel hadden aangevraagd, werden afgewezen en nu na veel trekken en duwen alsnog in aanmerking lijken te komen voor een - overigens zeer beperkt - generaal pardon.⁴ Ook zet de ACVZ het nare argument van “de aanzuigende werking” in. Door vluchtelingen langer in de procedure te laten zitten en opvang te geven zou de overheid het verkeerde signaal afgeven aan anderen die ook naar Nederland willen komen. Een snelle procedure zonder langdurige opvang zou dergelijke “gelukszoekers” juist kunnen ontmoedigen.

Onzekerheid

VluchtelingenWerk en de ACVZ stellen voor om de ac- en de oc-procedure in elkaar te schuiven en te komen tot één nieuwe asielprocedure die zo'n 2 maanden tot 1 jaar zou mogen duren. VluchtelingenWerk adviseert verder om een aantal verslechtingen die de laatste jaren in de procedure zijn doorgevoerd, weer terug te draaien. Zo beveelt men aan om het “categoriale beschermingsbeleid” wat meer toe te passen. Vluchtelingen uit bepaalde landen of gebieden zouden vaker collectief bescherming moeten krijgen. De ACVZ pleit voor een “ijzeren regime” om de maximumtermijn van 1 jaar te bewaken, waarbij de rechter aan de IND een dwangsom kan opleggen bij overschrijding ervan.

Hoe korter de asielprocedure, hoe korter ook de onzekerheid voor de vluchteling, menen de organisaties. Het is voor vluchtelingen inderdaad bepaald geen pretje om gestresst en vaak getraumatiseerd jarenlang op een beslissing van de overheid te moeten wachten in een kleine kamer in een vluchtelingenkamp, met bijzonder weinig privacy, inkomsten, afleiding en mogelijkheden om deel te nemen aan de samenleving. Maar de onzekerheid van zo'n vluchtelingenbestaan houdt vanzelfsprekend niet op bij afwijzing. Integendeel, de angst voor de toekomst en voor vervolging en uitzichtloosheid in eigen land neemt dan alleen maar toe. Illegaal en dakloos gemaakte vluchtelingen kunnen hier door de maatschappelijke uitsluiting nauwelijks meer overleven en hebben tegelijk genoeg redenen om niet terug te gaan. Ze vallen zo tussen wal en schip.

Het vluchtelingenbeleid is al jaren steeds onmenselijker aan het worden. Commentaar van steungroepen op dat beleid behoort daarom geen technisch karakter te hebben, maar een inhoudelijk. Het zou niet moeten gaan om de snelheid of zorgvuldigheid van de asielprocedure, maar om rechtvaardigheid en gelijkwaardigheid. Om het waarborgen van bescherming tegen geweld, vervolging en armoede. En om het recht op vrije migratie, zodat mensen in hun strijd voor geluk, veiligheid en leefbaarheid kunnen gaan en staan waar ze willen.

Harry Westerink

Noten

1. “Rapport “Vreemdelingenwet 2000, een ontspoorde asielwet””. Op: VluchtelingenWerk-website <www.vluchtelingenwerk.nl/1237-Rapport_Vreemdelingenwet_2000__een_ontspoorde_asielwet.html>.
2. “Secuur en snel”. Op: ACVZ-website <www.acvz.com/publicaties/Advies-ACVZ-NR21-2007.pdf>.
3. “Supersnelle afwijsmachine”, Harry Westerink. In: Fabel Archief <www.gebladerte.nl/11029f65.htm>.
4. “Pardonvoorstel hulporganisaties liet veel vluchtelingen buiten de boot vallen”, Jan Tas. In: Fabel Archief <www.gebladerte.nl/11300f82.htm>.

Uit de illegaliteit

Jarenlang rondzwerven en overnachten onder de blote hemel

De 46-jarige Hassan Chaou is geboren in Algerije. Hij had daar een eigen winkel. Begin 1994 ontving hij een anonieme dreigbrief waarin geëist werd dat hij zijn zaak zou sluiten. Dat weigerde hij. Een week later werd de winkel in brand gestoken. Daarna kreeg hij een pakje zonder afzender, met daarin een witte stof. Wie in Algerije zo'n pakje ontvangt, is het doelwit van moslimfundamentalisten en kan zichzelf als dood beschouwen. Chaou verkeerde in groot gevaar en moest vluchten. Hij vroeg in Nederland asiel aan, maar werd afgewezen. Daarna begon een lange lijdensweg. Hij kon nauwelijks rondkomen, zwierf rond, had voortdurend honger, sliep buiten onder de blote hemel. Hij werd een paar keer opgepakt en opgesloten in een illegale gevangenis. Daar zat hij dan maandenlang gevangen. Tot opnieuw bleek dat hij niet kon worden uitgezet. Dan werd hij weer op straat gegooid en was hij opnieuw dakloos. Hij kon niet vooruit in Nederland en ook niet achteruit naar Algerije. Maar hij moest toch ergens leven.

Na uitzichtloze en troosteloze jaren brak onlangs eindelijk de zon een beetje door, toen de nieuwe regering instemde met een - overigens zeer beperkte - generaal pardon-regeling. Maar het is nog lang niet zeker of hij daar wel voor in aanmerking komt. Het zou best kunnen dat hij moet gaan bewijzen dat hij meer dan 10 jaar onafgebroken als illegaal in Nederland heeft geleefd. Daarom vraagt hij zoveel mogelijk vrienden en landgenoten om verklaringen. Daaruit moet blijken dat ze hem kennen als iemand met wie ze jaar in jaar uit regelmatig contact hebben gehad. Ook bewijzen van doktersafspraken zijn nuttig. Cynisch genoeg is het bij de overheid in elk geval wel bekend wanneer en hoe lang hij in de gevangenis heeft gezeten.

Zoals zoveel andere afgewezen vluchtelingen wacht hij nu met smart op de verdere uitwerking van de pardon-regeling. Zodat hij beter weet aan welke voorwaarden hij moet voldoen. Tot die tijd moet hij zien te overleven. De Fabel en zijn advocaat hebben bij de gemeente Leiden aangedrongen op onmiddellijke materiële steun. Die gemeente heeft zichzelf weliswaar jarenlang op de borst geklopt als “stad van vluchtelingen”, maar toont voorlopig geen enkele bereidheid om de nek uit te steken. Ook nogal wat andere dakloze vluchtelingen, waaronder gezinnen met kinderen, laat men in de kou staan.

Hassan Chaou is een schuilnaam

Harry Westerink

Bel- en internetverkeer minutieus opgeslagen

De overheid kan van bezitters van een mobiele telefoon alle gangen nagaan en vastleggen.

Achteloos bellen of internetten? Vergeet het maar. Europese internet- en telefonieproviders slaan namelijk al jaren allerlei gegevens op van al hun klanten. En die gegevens worden moeiteloos door politie en Justitie opgevraagd. Elke Europese lidstaat kent echter een eigen regelgeving over die data-opslag. Dat wordt nu geharmoniseerd. Met alle gevolgen van dien.

Onder het mom van de strijd tegen terrorisme worden al jarenlang de bevoegdheden van politie- en inlichtingendiensten flink opgekrikt. Elementaire mensenrechten sneuvelen daarbij, zoals het recht op privacy. Het laatste wapenfeit van de Europese lidstaten is de harmonisatie van de regelgeving over de opslag van telefonie- en internetdata. Daartoe nam het Europees Parlement in december 2005 de Richtlijn Dataretentie aan. Die bepaalt hoe en welke gegevens door telefonie- en internetproviders bewaard moeten worden. Providers moeten de communicatiegegevens van al hun klanten voor minimaal 6 maanden opslaan en toegankelijk maken voor politie en Justitie. De richtlijn moet door elke lidstaat ingevoerd worden in de nationale wetgeving. In februari 2007 publiceerde het Nederlandse ministerie van Economische Zaken daartoe een wetsvoorstel. Dat gaat nog een stuk verder dan Europa nodig acht. Het ministerie bepleit namelijk een bewaartermijn van maar liefst 18 maanden.

Bommen

In praktijk zal informatie bewaard worden over alle telefoongesprekken die klanten voerden en met wie. Hetzelfde geldt voor alle e-mail- en sms-berichten die ze verstuurden en ontvingen. Ook het surfgedrag van iedereen gaat nauwgezet vastgelegd worden. Het Nederlandse wetsvoorstel heeft geen betrekking op de inhoud van de communicatie. Maar die is nu ook al niet heilig. Nederland loopt in de wereld namelijk voorop waar het gaat om het afluisteren van telefoongesprekken. Politie en andere veiligheidsdiensten leggen namelijk jaarlijks al tienduizenden telefoontaps.

Vooruitlopend op de wetgeving heeft het internetbedrijf Google al aangekondigd om zoekopdrachten en de bijhorende ip-adressen voor 18 maanden te gaan bewaren. Na die periode zal Google nog wel voor eigen gebruik de woorden bewaren waarnaar gezocht is, maar het ip-adres van de computer waarmee de vraag gesteld is, wordt dan gewist. Zegt men. Tot nu toe bewaarde Google die gegevens overigens meestal al veel langer. Dat leidde in 2006 tot veel onrust toen de Amerikaanse overheid de data van diverse zoekmachines opeiste. Vooral mensen die bij Google zoektermen intypen als "Bin Laden", "bommen", "verzet" en "revolutie" moeten niet verrast zijn als dat leidt tot een politie-inval thuis.

Big Brother-staten

Het Nederlandse wetsvoorstel gaat ook op een ander punt veel verder dan de Europese richtlijn. Zo pleit men zelfs voor het vastleggen van de locatiegegevens van iedere mobiele beller. Zo kan de reisroute van een mobiele beller gedurende die 18 maanden volledig gevolgd worden. Daarbij zou wel moeten gelden dat die tracering alleen plaatsvindt als men daadwerkelijk belt of gebeld wordt, dus niet als klanten simpelweg hun mobiel aan hebben staan. Maar wat niet is kan nog komen, want het wetsvoorstel voorziet namelijk in een uitbreiding van de te bewaren gegevens zonder dat daar wetswijzigingen voor nodig zijn. Via een Algemene Maatregel van Bestuur kan het kabinet providers daartoe dwingen.

De opslag van al deze communicatiegegevens komt neer op "surveillance van grote groepen onschuldige burgers", aldus het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP). Het college noemt het wetsvoorstel zelfs illegaal omdat het in strijd is met artikel 8 van het Europese mensenrechtenverdrag. Daarin is het fundamentele recht van burgers vastgelegd op de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer. De angst voor misbruik van de wet is gerechtvaardigd. Zo wordt het toezicht op de uitvoering ervan niet bij een onafhankelijke instantie of de rechterlijke macht gelegd, maar bij het ministerie van Economische Zaken. Oftewel, de uitvoerder controleert zichzelf.

In Duitsland is inmiddels ook een wetsvoorstel ingediend waarin zelfs het invullen van valse of onjuiste informatie bij het aanvragen van allerlei diensten strafbaar wordt gesteld. Klanten mogen dan niet meer zomaar wat invullen bij de aanvraag van bijvoorbeeld een Hotmail-adres, iets dat nagenoeg iedereen nu wel doet. Duitsland wil ook de anonieme aanschaf van prepaid-telefoons verbieden. Het Nederlandse wetsvoorstel moet nog door de Tweede en Eerste Kamer behandeld worden. Maar de verwachting is dat die zich weinig kritisch zullen opstellen. Eerder ging men bijvoorbeeld al zonder morren akkoord met de invoering van de legitimatieplicht en de Wet Bevoegdheden Vorderen Gegevens.¹ Het is ondertussen geen vraag meer of Nederland en de andere Europese lidstaten verworden tot Big Brother-staten. Ze zijn het al.

Gerrit de Wit

Noot

1. "Big Brother in de bieb", Gerrit de Wit. In: *Fabel Archief* <www.gebladerte.nl/11152f73.htm>.

Dwarsligger

In het nieuws

De man in het kantoor voor steun aan rechteloze niemanden neemt de telefoon op en hoort aan de andere kant van de lijn een haastige, ongeduldige, dwingende stem. Een stem die terstond medewerking verlangt aan een van de spraakmakendste, diepgravendste en schokkendste tv-programma's of radioreportages of tijdschriftartikelen van de afgelopen 15 of 30 jaar, met nog nooit vertoonde beelden of nimmer beluisterde gesprekken of zelden gehoorde uitspraken over een onderwerp dat ook u ter harte moet gaan: de illegale medemens. Of de man zo'n meneer kent die geen verblijfsvergunning heeft, maar het mag ook een mevrouw zijn, hoor. Het is voor een film of een interview of een radiodocumentaire, wordt de man duidelijk gemaakt, en het blijkt kort dag te zijn, want morgen of overmorgen zijn alweer de opnamen of volgende week is het te laat, gezien de actualiteit van dit moment. De man denkt aan de honderden mensen zonder papieren die hem hulp komen vragen en antwoordt bevestigend dat hij inderdaad meneren en mevrouwen kent die worden uitgesloten van het recht om hier te leven.

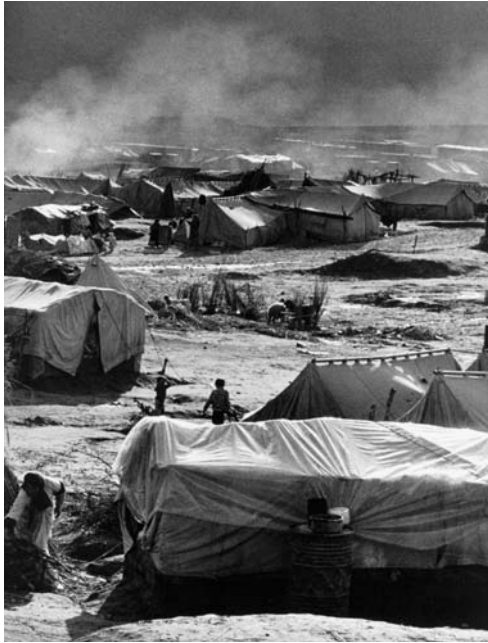
Of de man dan zo iemand kan regelen voor een van de opzienbarende nieuwsuitzendingen aller tijden, of hij dus een schrijnend geval kent dat zijn levensverhaal vol rampspoed, verdriet en wanhoop aan ons wil vertellen, dringt de stem aan, maar dan zou het liefst wel moeten gaan om een illegaal die kinderen heeft of dakloos rondzwerft of op straat loopt te bedelen of op sterven na dood is. Het moet echt iets bijzonders worden, deze keer, want het thema is al zo uitgemolken dat de kijker of de luisteraar of de lezer zo langzamerhand genoeg heeft van alle ellende rond die vluchtelingen die al jarenlang wegwijnen. De man zucht en zegt dat hij eens zal kijken wat hij kan doen, maar de stem moet nergens op rekenen, want illegalen zijn bang en blijven liever onzichtbaar. Maar de stem garandeert uiteraard anonimiteit en respecteert de privacy, dat staat bij de stem voorop, en de illegaal hoeft misschien ook niet in beeld gebracht te worden en hij kan ook een valse naam gebruiken, hoewel het voor de authentieke emotie vanzelfsprekend beter zou zijn als het allemaal heel echt zou overkomen, en ook de leefomgeving van zo iemand kan dan worden belicht, hoe hij dus eet en drinkt en waar hij slaapt en of hij wel eens overweegt om wat te stelen, want dat kan de stem zich best voorstellen, en dat wil de stem dus allemaal met pakkende shots en treffende quotes vertonen of laten horen of verwoorden.

Na enig nadenken of na overleg heeft de man voor de stem een al wat oudere Marokkaanse vrouw in de aanbieding, schoonmaakster, traditioneel gekleed, met een hoofddoek, die is misschien bereid om mee te doen. Maar zoiets blijkt de stem niet voor ogen te hebben gehad toen hij ten behoeve van een van de hartverscheurendste docudrama's sinds het begin van de mensheid stad en land af is gegaan op zoek naar bijvoorbeeld een gemartelde en verminkte vluchteling uit Iran of een vrouw die ergens in Afrika werd bedreigd met de dood door steniging. Helaas, moet de man de stem teleurstellen, een dergelijk persoon kent hij niet. En hij kent ook geen andere hulpverleners die zo iemand kennen en hij moet nu snel weer aan het werk, want in de wachtkamer van zijn inloopsprekuren wachten inmiddels 3 of 7 of 11 naamlozen die nooit in het nieuws zullen komen.

De UNHCR helpt westerse staten in plaats van vluchtelingen

De UNHCR heeft ten onrechte nog steeds een positief imago. De VN-vluchtelingenorganisatie dient namelijk vooral de belangen van zijn grootste geldschieters, de westerse staten die vluchtelingen zo ver mogelijk van hun grenzen willen weghouden. Daartoe werkt men steeds nauwer samen met militaire organisaties als de NAVO.

De VN-organisatie trekt zich tegenwoordig nog maar weinig aan van het vluchtelingenverdrag van Genève, hoewel dat verdrag bij de oprichting in 1951 nog centraal werd gezet. In dat verdrag staat onder meer dat vluchtelingen niet naar hun land van herkomst mogen worden teruggestuurd. Het gaat er volgens het verdrag in eerste instantie om vluchtelingen veiligheid te bieden, waarna hen later de mogelijkheid moet worden geboden om te blijven, te vertrekken naar een ander land, of om vrijwillig terug te keren als de situatie zodanig verbeterd mocht zijn dat dat veilig is.

Vandaag de dag hanteert de UNHCR heel andere doelstellingen, waarbij beheersing van vluchtelingenstromen voorop staat. Men probeert vluchtelingen op te vangen in kampen en “veilige enclaves”, liefst nog voordat ze hun land verlaten hebben, om ze daarop zo snel mogelijk weer te repatriëren. De gebrekkige noodhulp in het wereldwijde netwerk van UNHCR-kampen en “veilige enclaves” veroorzaakt steeds ontelbare vluchtelingen tot ellende en zelfs de dood. De UNHCR heeft geen vaste inkomsten en is afhankelijk van de donaties van de rijke westerse landen die dit soort beleid prima vinden. Aan het grote publiek wordt de UNHCR verkocht via bijvoorbeeld aangrijpende beelden van het uitdelen van noodhulp in de kampen. Kampen die sowieso erg handig zijn om vluchtelingen bij elkaar te houden, wat weer nodig is om ze goed te kunnen tellen en zichtbaar te maken voor geldschieters, twee belangrijke voorwaarden bij het aantrekken van subsidiegelden.

Desert Storm

De verharding van het beleid dateert al van 1986, toen de UNHCR Ethiopische vluchtelingen in kampen massaal begon aan te zetten tot terugkeer. Wie niet “vrijwillig” ging, kon rekenen op een beperking van de voedselrantsoenen. Het ging er zo hard aan toe dat zelfs de UNHCR-medewerkers ter plekke het te gortig vonden worden en in opstand dreigden te komen. Rond die tijd werden ook veel Vietnamese bootvluchtelingen gedwongen terug te keren, zonder een woord van protest van de UNHCR. Er is vanzelfsprekend nooit een gouden tijd geweest waarin de UNHCR uitsluitend geweldig humanitair werk deed, maar voor de val van de Muur in 1989 voorkwam de macht van de communistische en niet-gebonden landen dat de UNHCR en andere VN-instituten verwerden tot eenzijdige verlengstukken van de westerse landen.

De eerste grote wijziging in het beleid vond plaats tijdens Operatie Desert Storm, de eerste westerse inval in Irak in 1991. Honderdduizenden Irakezen sloegen daardoor op de vlucht. Hoewel er zo'n 1,3 miljoen in Iran belandden, kreeg dat land van de westerse donoren geen enkele hulp bij hun opvang. Een half miljoen Koerden vluchtte richting Turkije, maar dat land hield de grens hermetisch gesloten uit angst dat de vluchtelingen de Koerdische opstand in Turkije verder zouden doen oplaaien. De vluchtelingen konden geen kant meer op en zaten klem in de vreselijke kou in de hoge bergpassen, zonder voedsel en water. Er kwam geen kwaad woord van de UNHCR. De top van de organisatie had zelfs wel begrip voor het Turkse standpunt, en bovendien ging het om een belangrijke westerse bondgenoot die de Amerikanen vliegvelden ter beschikking stelde.

De UNHCR mag vluchtelingen officieel pas helpen als ze hun landsgrens over zijn, maar men besloot in dit geval samen met de Amerikanen vluchtelingenkampen in de laaglanden van Noord-Irak op te richten. Dat noemde men eufemistisch Operatie Provide Comfort. De vluchtelingen werden onder immense druk gezet om “vrijwillig” naar de nieuwe kampen te vertrekken. Het Amerikaanse leger verzorgde hun transport. De geallieerde strijdkrachten zouden de “veilige enclave” blijvend beschermen, zo werd de vluchtelingen beloofd, maar in de praktijk stelden de Amerikanen slechts een no-fly zone in voor Iraakse vliegtuigen. Zo begon de nauwe samenwerking van de UNHCR met de geallieerde troepen. Om het neutrale imago veilig te stellen, kreeg het UNHCR-personeel ter plekke opdracht om op geen enkel moment de vlaggen van de VN en VS tegelijk uit te hangen.

Joegoslavië

Vanuit deze ervaringen kwam de UNHCR in 1992 met twee nieuwe uitgangspunten. In de eerste plaats “preventieve bescherming”. Dat kwam er tijdens de oorlogen in Joegoslavië op neer dat men de bevolking dwong om in de oorlogszones te blijven, onder het mom dat men “het recht had om in eigen huis te blijven”. In Bosnië en Herzegovina werd het doel om “veiligheid naar de mensen te brengen, in plaats van de mensen naar de veiligheid”. Men richtte midden in de oorlogsgebieden “veilige enclaves” op. Het langdurige beleg van Sarajevo, compleet met dagelijkse beschietingen, en de massamoorden bij Srebrenica hebben laten zien hoe “veilig” die zones werkelijk waren.

Het tweede uitgangspunt was “tijdelijke bescherming”. Europese staten werd gevraagd om toch tijdelijk groepen vluchtelingen toe te laten, maar dan hoefde men hen geen rechten te geven en al helemaal geen verblijfsrecht.

Om ongecontroleerde vluchtelingenstromen voor te zijn, werkte de UNHCR van het begin af aan ook mee aan de “etnische zuiveringen”. Men leverde de logistiek om minderheidsgroepen “vrijwillig” te verplaatsen naar gebieden waar ze in de meerderheid waren. In Kroatië was de UNHCR daar zelfs al mee bezig voordat het land onafhankelijk werd. In de loop van de jaren 90 zijn zo miljoenen mensen in voormalig Joegoslavië verplaatst met hulp van de UNHCR. Het beleid van de “veilige enclaves” werd tot een belangrijk onderdeel van de westerse pogingen om nieuwe staten en “volken” te creëren. Van de in totaal 3 miljoen vluchtelingen keerde na de oorlog slechts een handvol terug naar gebieden waar ze in de minderheid zouden zijn.

De VN-organisatie werkte tijdens de oorlog zo nauw samen met de NAVO dat er gaandeweg nauwelijks meer onderscheid gemaakt werd tussen hulpverlening en militaire acties. De militairen bijvoorbeeld, die betrokken waren bij de vier jaar durende luchtbrug naar Sarajevo, werkten vanuit de kantoren van de UNHCR. NAVO-generaals kwamen daar doodleuk binnenlopen om bevelen te geven. In de praktijk was de UNHCR zowat een NAVO-onderdeel voor “humanitaire zaken” geworden.

Toen de NAVO begin 1999 Servië bombardeerde, sloeg ongeveer een miljoen Kosovaarse Albanezen op de vlucht. NAVO-bondgenoot Macedonië hield de grenzen dicht en de UNHCR bouwde daarop samen met de NAVO vluchtelingenkampen aan de grens. De situatie van Iraaks-Koerdistan herhaalde zich. Na het vredesakkoord begon men de vluchtelingen snel “vrijwillig” te repatriëren, ondanks zorgen over grote aantallen landmijnen die inmiddels gelegd waren. De snelle terugkeer van de Albanezen veroorzaakte op zijn beurt weer een exodus uit Kosovo van tegen de 200 duizend Serviërs en Roma. De UNHCR gaf later toe dat de scheidslijnen tussen militaire operaties en de hulp aan burgers nogal vaag geweest waren. Overigens ruimt de organisatie zo niet alleen het menselijke wrakhout op na NAVO-aanvallen, maar helpt men ook via allerlei programma's de lokale economie weer gereed te maken voor internationale investeerders die snel winst willen komen slaan uit de uiterst lage lonen ter plekke.

Congo

Na de massamoord op 800 duizend Tutsi's in Rwanda, vluchtten in 1994 ongeveer een miljoen Hutu's naar wat toen nog Zaïre heette, en tegenwoordig Congo. De UNHCR vroeg direct om militaire bijstand, vooral om te assisteren bij de terugkeer van de vluchtelingen naar Rwanda. Maar die waren vanzelfsprekend niet voor niets gevlucht, want er werden in Rwanda uit wraak veel Hutu's vermoord. De UNHCR kwam met de Rwandese regering overeen om alles in het werk te stellen om de vluchtelingen terug krijgen in Rwanda. In oktober 1996 werden daarop de kampen van de Hutu-vluchtelingen in Zaïre aangevallen door het Rwandese leger in samenwerking met Zaïrese opstandelingen. Honderdduizenden Hutu's vluchtten echter niet de beoogde kant op, maar juist nog verder Zaïre in. De UNHCR liet direct radio-boodschappen uitzenden waarin de Hutu's opgeroepen werden “te overwegen terug te keren naar Rwanda”, richting hun belagers dus. Ook betaalde de VN-organisatie lokale vrijwilligers en militieleden om via een “search and rescue operation” de vluchtelingen in het oerwoud te vinden en “te helpen terug te keren”. Men sprak van “het bijeenvegen van Rwandese vluchtelingen”. Door zo de vluchtelingen naar Rwanda te willen drijven gaf de UNHCR zijn façade van “vrijwillige terugkeer” volledig op.

Uiteindelijk werden zo'n 700 duizend vluchtelingen samengedreven in Goma, zonder voldoende voedsel, water en sanitair. Op een gegeven moment stierven er wel 3.000 mensen per dag. In 1997 en 1998 begon het Rwandese leger Goma ook nog eens te beschieten met mortieren en zware artillerie om de resterende 500 duizend vluchtelingen naar Rwanda te jagen. De VN becijferde later dat er in die jaren zo'n 200 duizend vluchtelingen zijn vermoord in Zaïre. De UNHCR steunde Rwanda overigens ook bij de ontmanteling van de vluchtelingenkampen in Tanzania, waar nog eens een half miljoen Hutu's een veilig heenkomen hadden gezocht. De logistieke steun voor de gedwongen terugkeer van deze vluchtelingen werd eveneens geleverd door de VN-organisatie. Daarmee ging men zoals inmiddels gebruikelijk volkomen in tegen het verdrag van Genève. We konden wel aan de zijlijn blijven staan kijken naar de grove behandeling door de militairen, zo zei de UNHCR-top, maar we hebben besloten te redden wat er te redden viel.

Exploderende varkens tegen het Front National

Afghanistan

Toen de VS en Groot-Brittannië in 2001 Afghanistan binnenvielen was de UNHCR zowat 'embedded' bij de militaire operaties. De organisatie werkte volledig binnen het beleid van de twee westerse machten. Hoewel het buiten de hoofdstad Kaboel nog bijzonder onveilig was, waren er tegen het einde van 2003 naar schatting al zo'n 3 miljoen vluchtelingen "vrijwillig" teruggekeerd uit de kampen en sloppenwijken van onder meer Iran en Pakistan. Die landen dumpen in overleg met de UNHCR zo hun deel van de 6 miljoen Afghaanse vluchtelingen.

Tegenwoordig gaat de UNHCR uit van de 4R-doctrine: "Repatriëring, Reïntegratie, Rehabilitatie en Reconstructie". Officieel repatriëert de UNHCR alleen vluchtelingen naar landen waar de mensenrechten gehandhaafd worden. Maar in de praktijk blijkt dat steeds een loze kreet, ook nu weer in Irak. Meteen na de inname van Bagdad door de Amerikaanse troepen begon de UNHCR alweer vluchtelingen terug te "helpen". De "vrijwillige terugkeer" wordt daarbij steeds vaker afgedwongen via het geven van valse informatie en het onthouden van elk alternatief, onder meer door het terugdraaien van hulp aan vluchtelingen die niet willen meewerken.

De kampen en "veilige enclaves" van de UNHCR vormen overigens vaak een juridisch vacuüm, waar vluchtelingen geen rechten hebben. De landen waarin ze opgericht worden trekken er meestal hun handen vanaf, en dragen direct de verantwoordelijkheid over aan "humanitaire" organisaties. De rechteloosheid in de kampen leidt steevast tot geweld, corruptie en verwaarlozing van de vluchtelingen. Hoewel veel UNHCR-medewerkers het vast en zeker goed bedoelen, zijn er geen garanties tegen misbruik en willekeur door anderen. Medewerkers hebben er in de praktijk onbeperkte macht, en worden door niemand gecontroleerd. Dit artikel is een vrije bewerking van "Prisons of the Stateless", Jacob Stevens. Op: New Left Review-website <<http://newleftreview.org/?page=article&view=2644>>.

Eric Krebbers

In januari 2007 opende het Franse Front National van Jean-Marie Le Pen een partijkantoor in de plaats Porcupine. Dat leidde tot hevige gevechten tussen fascisten en anti-fascisten. Daarbij werd over en weer met scherp geschoten en werden bommen en exploderende varkens gegooid. Dat er geen doden vielen, mag een wonder heten. Of toch niet?

Actie tegen Front National-leider Le Pen.

Want de veldslagen speelden zich af in de virtuele wereld van het computerspel Second Life. Dat werd in 2003 opgericht door het Amerikaanse bedrijf Linden Lab. In die wereld zijn op elk moment van de dag gemiddeld 15 duizend betalende gebruikers ingelogd. Men bouwt huizen, koopt kleding en schoenen, organiseert feesten, bezoekt gokhallen, maakt vrienden, chat of speelt een potje tennis met elkaar, of bezoekt een seksclub. In Second Life kunnen deelnemers zelfs virtueel seks met elkaar hebben. Men moet dan wel eerst voor minimaal 600 Linden-dollars een geslachtsdeel kopen. Gebruikers kunnen zulke dollars per creditcard aanschaffen bij Linden Lab. Voor die 600 dollars betaalt men een kleine 2 euro. En zo moet men in deze virtuele wereld voor alles en nog wat apart betalen. Zelfs grondbezit wordt door het bedrijf belast. Tel uit de winst.

Second Life omvat inmiddels 260 vierkante kilometer bouwland en telt meer dan 3 miljoen geregistreerde gebruikers. Die hebben allemaal een eigen avatar aangemaakt: een virtueel poppetje waarmee men de wereld van Second Life verkent. De favoriete bezigheid van de gebruikers is het personaliseren van hun avatar. Bijna alles is regelbaar, van de oorlengte tot de omvang van de buik. Het is het bedrijfsleven niet ontgaan dat Second Life immens populair is. Inmiddels hebben multinationals als Adidas, Dell, ABN AMRO en Sony ook al vestigingen op Second Life. Zij gebruiken het computerspel om klanten te trekken en om marktonderzoek te doen. Een bedrijf als Toyota gebruikt het spel om virtuele auto's aan de gebruikers te verkopen. Zo gaat een Toyota Scion van de hand voor 300 Linden-dollar.

Front National

Ook politici hebben Second Life ontdekt als uithangbord voor hun propaganda. Amerikaanse politici geven er speeches en persconferenties en de Franse presidentskandidate Ségolène Royal voert er intensief campagne. Het Front National opende in januari 2007 als eerste politieke partij een kantoor in de plaats Porcupine. Enkele bewoners richtten daarop direct de anti-racistische actiegroep "Second Life Left Unity" op, kochten een stuk grond naast het kantoor en organiseerden acties tegen de partij. In een persbericht liet de groep weten dat de acties door zouden gaan totdat de partij weg zou gaan of gewerd zou worden van Second Life. "Waar de fascisten ook zijn, wij zullen ervoor zorgen dat ze geen rust kennen om hun leugens onder de mensen te verspreiden." Ook verklaarde men het Front National te beschouwen "als een onderdeel van een historisch gevaarlijke nationalistische en racistische ideologie".

Een van de gebruikers die in de protesten tegen het Front National verzeild raakte, schreef: "De eerste keer dat ik bij de acties arriveerde, was ik omringd door demonstranten met borden, en werden er flyers uitgedeeld. Maar de tweede keer dat ik kwam, werd het grimmiger. Veel gebruikers hadden zichzelf bewapend. Explosies en een constant geweervuur vulden de lucht van Porcupine." Anti-fascisten gooiden zelfs met exploderende varkens. Na een veldslag moest het Front National haar deuren sluiten en trok de partij zich terug op een virtueel eiland en bouwde daar een nieuw partijkantoor. Ook daar verzamelden zich weer tegenstanders en er ontstonden debatten tussen hen en aanhangers van de partij.

De schermutselingen leidden tot felle en bizarre discussies onder gebruikers van Second Life. Kan het Front National wel gewerd worden? In Frankrijk is het immers een legale partij. Tegenstanders wijzen op de voorschriften die Second Life kent. Daarin staat dat er geen rassenhaat gepropageerd mag worden. Meerdere kopstukken en aanhangers van de partij zijn in de echte wereld veroordeeld wegens racisme, dus vanuit die optiek zou het Front National uit het spel gehaald moeten worden.

Avatars against the war

De protesten gaan ondertussen verder in Second Life. Zo organiseerde de Netroots Group de manifestatie "Avatars against the war", waarbij zo'n 120 avatars zich uitspraken tegen de oorlog in Irak. Video's van de virtuele manifestatie werden gepost op Google Video. "Second Life Left Unity" roept inmiddels al zijn aanhangers op om begin juni naar de echte protesten tegen de G8-top in Duitsland te gaan. Gebruikers die niet achter hun computerscherm vandaan wensen te komen, kunnen zich altijd nog aansluiten bij de anti-G8-protesten in Second Life: daar wordt gemanifesteerd voor het huis van "rijksbestuurder" Linden. De gebruikers worden verzocht om te komen met virtuele spandoeken en borden met socialistische en anti-kapitalistische teksten erop. Een vooraanstaande ngo-activist, die zelf ook op Second Life actief is, is bijzonder cynisch over het effect van politieke protesten in het computerspel: "Second Life-acties zijn een uitvlucht voor mensen die geen zin hebben om in de echte wereld ergens de straat voor op te gaan. Geen enkele machthebber interesseert het een reet als virtuele poppetjes protestacties voeren."

Gerrit de Wit

Opgelapte vaderlandsliefde

Onlangs is in de Gebladerte-reeks brochure nr. 31 verschenen, getiteld "Opgelapte vaderlandsliefde. Hoe de koloniale geschiedenis wordt rechtgepraat". De brochure bevat artikelen die eerder in de Fabel-krant werden gepubliceerd.

Trots zijn op je eigen land is helaas weer volop in de mode. Politici en opiniemakers proberen de versleten vaderlandsliefde weer op te lappen en ons het nationalisme door de strot te duwen via bijvoorbeeld herdenkingsjaren rond de VOC en Michiel de Ruyter. Ook de verkiezing van "de grootste Nederlander" was een sterk staaltje. Jaarlijks terugkerende feesten als Sinterklaas en Koninginnedag dragen ook hun steentje bij.

Ondertussen proberen historici de bloedige geschiedenis van die roofstaat aan de Noordzee positief te herschrijven. Men wil dat de koloniale eeuwen weer gezien worden als een voorspoedige tijd waarin de Hollandse koopmansgeest tot volle bloei kwam. En voor de slavernij zouden we ons niet meer hoeven te schamen. Er wordt een volksaard geconstrueerd van bescheiden, ruimdenkende, hardwerkende en vrijheids-lievende Nederlanders. Zeehelden en Indië-gangers worden ons ten voorbeeld gesteld. Gelukkig wordt het rechtpraten van de koloniale geschiedenis ook bestreden. De brochure telt 60 pagina's en is verkrijgbaar door € 3,00 over te maken op girorekening 95225 t.n.v. Stichting Gebladerte te Leiden. Vermeld duidelijk je adres en het nummer van de brochure (G31).

Opgelapte vaderlandsliefde

Gebladerte-reeks 31

Scherpe kritiek op belabberde medische zorg aan illegalen

Het harde beleid tegen migranten en vluchtelingen maakt hen vaak letterlijk ziek. De gezondheidszorg schiet daarbij zwaar tekort, zeker aan illegalen, vinden de Amsterdamse huisarts Nizaar Makdoembaks en de Johannes Wier Stichting. De overheid schendt zo op grote schaal de mensenrechten.

Foto: Eric Kriebbers

Makdoembaks bracht in 2006 het lijvige zwartboek "Grenzeloos ziek" uit.¹ Daarin klaagt hij de enorme misstanden aan in de medische zorg aan illegalen. Ondanks hun recht daarop blijken ze in de praktijk vaak onvoldoende zorg te krijgen in geval van bijvoorbeeld zwangerschap, besmettelijke ziekten, trauma's en spoedeisende operaties. Zonder het goed te beseffen, worden illegalen soms zelfs als proefkonijn ingezet bij medische experimenten. Eind jaren 90 veroordeelde het Medisch Tuchtcollege Makdoembaks tot een boete, en later zelfs tot een schorsing van 3 maanden. Hij kon niet beticht worden van medische fouten, maar werd door de medische stand te kritisch bevonden. Makdoembaks helpt veel zieke illegalen en weet dus waarover hij praat. Zijn discussies en publicaties over de falende zorg aan illegalen werden beschouwd als intern verraad. Gelukkig heeft hij zich de mond niet laten snoeren en verwijt hij de artsenvereniging KNMG en andere medici nog steeds slapheid, laksheid en verkwanseling van de beroepsethiek. In zijn zwartboek valt Makdoembaks vooral Amsterdamse ambulancediensten en ziekenhuizen aan, evenals de GGD die verantwoordelijk is voor de bestrijding en voorkoming van besmettelijke ziekten als tbc.

De meeste pijlen richt hij echter op de overheid. Die weigert consequent om goede gezondheidszorg te waarborgen voor iedereen, inclusief illegalen. Men erkent aan de ene kant dat illegalen recht hebben op "medisch noodzakelijke zorg", maar stelt daar aan de andere kant onvoldoende geld voor beschikbaar.² De meeste medici en zorginstellingen laten de kwaliteit van de medische zorg aan illegalen in de eerste plaats afhangen van geld, en dat betekent dus onvoldoende zorg, waardoor mensen zonder papieren nogal eens permanente gezondheidsschade oplopen. Makdoembaks klaagt de overheid ook aan omdat die de bazen illegale arbeiders rechteloos laat uitbuiten. Deze "moderne slaven" dienen als "smeerolie" voor de economie. Daarom is Nederland verplicht om hen goede zorg en een menswaardig bestaan te geven, aldus de huisarts.

Gijzeling

Wie illegaal en onverzekerd is, krijgt zeker niet de meest optimale medische behandeling bij ernstige ziekten. Als blijkt dat de patiënt de rekeningen niet kan betalen, wordt de hulp veelal ingeperkt, uitgesteld of zelfs geweigerd. Nogal wat ziekenhuizen leggen het begrip "spoedeisende zorg" bij illegalen zeer beperkt uit, om daarmee de hulpplicht te kunnen ontlopen. Daarnaast komt het zelfs voor dat illegalen worden gevraagd om mee te werken aan experimentele behandelmethoden waarvan de negatieve bijwerkingen en andere risico's nog niet bekend zijn. Tweederangs burgers mogen blijkaar wel proefkonijnen zijn. Voor deelname aan medische experimenten is wettelijk vereist dat de proefpersoon niet alleen toestemming geeft, maar ook door medici in staat wordt gesteld om te begrijpen wat men van hem vraagt. Illegalen krijgen echter vaak te weinig uitleg over de experimenten en voelen zich ook onder druk gezet. Makdoembaks noemt het voorbeeld van een illegale Afrikaanse vrouw die leed aan een vorm van malaria. "De patiënte had geen opleiding genoten en sprak een vreemde taal. Zelfs de Engelse taal beheerste zij zeer slecht, maar zij moest een papier tekenen dat opgesteld was in het Nederlands. De onverzekerde patiënte ging ervan uit dat het bij de behandeling in Nederland zo hoorde en omdat ze illegaal was, probeerde ze zo min mogelijk tegen te werken." Andere proefpersonen zonder papieren krijgen niet de nazorg die verplicht is bij medische experimenten. De IND zet deze mensen bijvoorbeeld snel uit, of de artsen verzuimen om mee te werken aan de aanvraag voor een verblijfsvergunning op grond van medische behandeling.

Helemaal bont maken de ziekenhuizen het die de politie inschakelen. Meer dan eens blijkt de vreemdelingenpolitie bij illegalen thuis binnen te vallen vanwege conflicten over onbetaalde ziekenhuisrekeningen. "U bent niet verzekerd, hè?", vroeg een agent eens doodleuk aan een patiënte. Een andere patiënt meldde zich een keer bij de eerste hulp van een ziekenhuis. Hij kwam er voor uit illegaal en onverzekerd te zijn, waarop men hem elke hulp weigerde. Omdat zijn toestand verergerde, zag hij zich gedwongen om met het verzekeringspasje van een kennis naar een ander ziekenhuis te gaan. De ernstig zieke man werd behandeld en onderging uiteindelijk een voetamputatie. Later kwam uit dat hij had "gefraudeerd". Het ziekenhuis lokte hem in de val door hem voor een controleafspraak uit te nodigen. In de behandelkamer werd hij in de boeien geslagen door de politie en vervolgens het land uitgezet. Ook De Fabel krijgt wel eens zulke huiveringwekkende verhalen te horen. Zo vertelde een illegaal die in Leiden woont, maar tijdelijk in Amsterdam logeerde, dat hij daar plotseling ernstig ziek werd en moest worden opgenomen in een ziekenhuis. Hij bleek de hoge rekening niet te kunnen betalen. Daarom hield men hem na de behandeling botweg in het ziekenhuis gegijzeld totdat er geld zou komen.

Makdoembaks probeert met zijn zwartboek de verantwoordelijke politici en bestuurders te beïnvloeden. Volgens hem moet de overheid het belang van de patiënt centraal stellen en niet de kosten. Hij pleit voor gratis medische zorg aan illegalen en erkenning van hun mensenrechten. Daarvoor is wel nodig dat de maatschappelijke uitsluiting van illegalen tot de grond toe wordt afgebroken.

Zwangerschap

Ook de Johannes Wier Stichting, een mensenrechtenorganisatie van en voor medici, heeft kritiek op de slechte zorg aan migranten, waaronder zwangere vrouwen en ama's. Per jaar worden er zo'n 500 tot 1.200 illegale baby's geboren. De positie van de moeders is in veel opzichten zwak en onveilig. Velen hebben te maken gehad met seksueel geweld.³ Volgens de regels hebben ze in principe recht op verloskundige zorg en kraamzorg. Hun pasgeboren kinderen moeten preventieve jeugdgezondheidszorg krijgen en ingeënt worden. Daaronder valt ook de hielprik waarmee in de eerste levensweek van de baby wordt onderzocht of hij een aangeboren ziekte heeft. Veel vrouwen zonder papieren weten echter niet dat zij en hun kind deze zorg kunnen opeisen. Daardoor gaan ze vaak pas laat op zoek naar hulp of komt er zelfs helemaal geen zorg. Als ze voor het eerst een verloskundige bezoeken, dan wordt er nogal eens van hen verwacht dat ze voor de zorg meteen contant betalen. Dan haken deze vrouwen alsnog af of vragen minder vaak hulp dan nodig is.

Ook de gynaecoloog en de kraamzorg zijn verplicht om alle zwangere en net bevallen vrouwen te helpen. Velen blijken dat niet te weten. Ook zijn ze er vaak niet van op de hoogte dat het Koppelingsfonds rekeningen van illegale patiënten kan betalen. Vanwege de papieren rompslomp, de taalbarrière, onwil, en onbekendheid met de gecompliceerde levenssituatie van illegale vrouwen hebben nogal wat verloskundigen een afwijzende houding. Steungroepen als De Fabel moeten soms urenlang "leuren en zeuren" om een afspraak bij een verloskundige te kunnen maken.

Vrouwen in detentiecentra wisselen vaak gedwongen van verblijfsplaats, wat de continuïteit van de zorg ernstig belemmert. De Nederlandse Vereniging van Kinderartsen (NVK) heeft normen opgesteld over de behandeling van zieke illegale kinderen. Naast een gelijke behandeling voor alle kinderen, ongeacht hun verblijfs- of verzekeringsstatus, stelt de NVK zich ook verantwoordelijk voor de voortgang van de zorg. De vereniging maakt bezwaar tegen onvrijwillige overplaatsingen binnen of buiten Nederland, wanneer dit nadelig kan zijn voor het zieke kind. Ook binnen de beroepsgroep van verloskundigen wordt gepleit voor zo'n gedragscode. Zo hoopt men schrijnende situaties te voorkomen, zoals bevallingen op straat en het overlijden van pasgeboren baby's wegens onvoldoende hulp.

Minderjarigen

Niet alleen mensen zonder papieren krijgen te maken met slechte medische zorg, maar ook vluchtelingen in de asielprocedure. Die procedure op zich maakt veel mensen al ziek. Volgens de Inspectie Jeugdzorg wordt de geestelijke gezondheid en ontwikkeling van alleenstaande minderjarige vluchtelingen (ama's) onvoldoende beschermd. Dat blijkt ook uit allerlei andere onderzoeken.⁴ Ama's kampen veelal met psychosociale problemen door wat ze in hun land van herkomst hebben meegemaakt. In de opvang doet men veel te weinig aan die trauma's, die vaak niet eens worden waargenomen.

De hele asielprocedure levert voor ama's argwaan, onveiligheid en stress op. Ze worden geconfronteerd met verhoren, identificatie, verificatie, botonderzoek, vluchtelingenkampen, taalproblemen, en vreemde en vijandige mensen. Ama's zijn bijna altijd tieners met een beperkt aantal schooljaren achter de rug. Ze zitten midden in hun ontwikkeling van kind tot volwassene en hebben in hun jonge leven al veel ellende meegemaakt. Daarom zou er voor iedereen psychosociale hulp beschikbaar moeten zijn, maar die wordt standaard alleen geboden aan ama's jonger dan 12 jaar. De overheid stelt het belang van het vluchtelingkind niet voorop, terwijl internationale regels daartoe wel verplichten.

Ellen de Waard
Harry Westerink

Noten

1. "Grenzeloos ziek", Nizaar Makdoembaks. Op: Solidariteit Zuid-Oost-website <www.solidariteitzo.nl/downloads/GrenzeloosZiek.pdf>.
2. Zie: "Apartheid in de gezondheidszorg", Ellen de Waard. In: Fabel Archief <www.gebladerte.nl/11306f82.htm>.
3. "Verloskundige zorg aan onverzekerbare vrouwen", Relinde van der Stouwe. Op: Johannes Wier Stichting-website <www.johannes-wier.nl/files/dec2006>.
4. "Alleenstaande minderjarige asielzoekers", Tammy Bean. Op: Johannes Wier Stichting-website <www.johannes-wier.nl/files/dec2006>.

Schoonmakers op Schiphol organiseren zich

Arbeiders op de werkvloer bij elkaar brengen en samen sterk staan. De uit de VS overgewaarde strijdmethode "organizing" steekt het aloude socialistische motto "Arbeiders aller landen, verenigt u!" in een nieuw jasje. Een gesprek met FNV Bondgenoten-organizer Herrie Hoogenboom en de Afrikaanse vluchteling en schoonmaker Christopher Kuti.

Herrie Hoogenboom.

Het organiseren is Herrie Hoogenboom op het lijf geschreven.

Vakbondsman Hoogenboom probeert mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt, waaronder veel "allochtonen" en vrouwen, enthousiast te maken voor het idee van zelf-organisatie en activisme van onderop. Schiphol Plaza vormt zijn werkterrein. Daar richt hij zich dagelijks tot het schoonmaakpersoneel, vraagt naar hun problemen en probeert hen te verenigen. Zo kwam hij in contact met Kuti. "We hebben een heleboel problemen. We krijgen zo weinig betaald dat we er niet van rond kunnen komen. Veel mensen hebben er een tweede baan naast. Ook moeten we te veel werk doen in te weinig tijd. Als een collega ziek is, moet een ander het opknappen, in dezelfde tijd. Het management heeft geen respect voor het werk dat we doen en we worden niet gehoord. We moeten onzichtbaar blijven. We mogen zelfs niet zomaar iemand aanspreken, we mogen alleen wat zeggen als ons iets wordt gevraagd", aldus Kuti. Hij was dan ook opgelucht toen hij op een dag aangesproken werd door Hoogenboom. Eindelijk eens iemand die naar zijn problemen vroeg. "De vakbond geeft ons hoop. Door taalproblemen kennen we onze rechten niet. Zo worden we onder druk gezet om snel onze contracten te tekenen. We begrijpen niet in welke positie we verkeren."

Hoogenboom spreekt met schoonmakers af in een van de vele koffiecorners op Schiphol. Als mensen zich onveilig voelen om met hem te praten, vraagt hij hun telefoonnummer en maakt hij een afspraak bij hen thuis. Op Schiphol zelf huurt hij een ruimte waar vergaderd kan worden. Schoonmakers van diverse bedrijven komen daar bij elkaar. Kuti: "Je ziet dat alle schoonmakers dezelfde problemen hebben. Mensen zijn wanhopig over hun situatie, maar ook opgelucht om met andere arbeiders samen te zijn. We komen bij elkaar voor één doel. Maar als het erop aan komt, blij je vaak weer alleen te staan. We moeten onszelf daarom als een groot team zien en niet erop uit zijn om alleen maar individueel het beste eruit te slepen."

Concurrentiestrijd

De grootste problemen vormen het veel te lage inkomen, het gebrek aan respect, en een extra harde aanpak door de baas bij ziekte. Hoogenboom: "Als schoonmakers ziek zijn, belt de baas hen thuis op. Die laat de telefoon maar een of twee keer overgaan, verbreekt dan de verbinding en stelt later dat de schoonmaker niet thuis was. Dan krijgt die niet betaald. Als hij na ziekte langzaam zijn uren moet opbouwen, wordt hij onder druk gezet om een contract te tekenen met minder uren. Als hij dan opnieuw ziek wordt of ontslag krijgt, hoeft de baas minder uren te betalen. En als mensen vaker ziek zijn, krijgen ze juist zware schoonmaakklussen. De baas hoopt dan dat ze het niet kunnen opbrengen en moeten afhaken. Zo worden de minder productieven gedumpt."

De schoonmaakbedrijven leveren onderling een heftige concurrentiestrijd om de gunsten van Schiphol. De luchthaven gaat de contracten met die bedrijven voor een paar jaar aan. Daarna sluit men weer nieuwe, met de bedrijven die het goedkoopst blijken. De strijd tussen de schoonmaakbedrijven wordt afgewenteld op de schoonmakers door keer op keer de werkdruk te verhogen. De organizers leggen dit soort kapitalistische mechanismen uit aan de arbeiders, zodat die beter de context van hun positie kunnen begrijpen.

Marginalisering

In Nederland werken in de schoonmaaksector ruim 150 duizend mensen, die veel problemen ervaren op de werkvloer. Nog geen 10 procent van hen is lid van een vakbond. Op Schiphol zijn vrijwel alle schoonmakers "allochtoon". Tweederde is man, eenderde vrouw. "Het belangrijkste doel van de vakbond zou moeten zijn: mensen bij elkaar brengen om gezamenlijk te vechten voor hun rechten", aldus Hoogenboom. "De vakbond krimpt echter, en de leden die blijven worden ouder. Er is nauwelijks nog instroom van jonge mensen. De vakbonden roerden zich altijd flink in de industriële sector. Maar daar zijn door mechanisering steeds minder arbeiders nodig. En vaak is het werk ook erg technisch geworden, waarvoor alleen nog hoger opgeleide arbeiders nodig zijn. Om de kosten te drukken wijken bedrijven ook vaak uit naar lage lonen-landen. Ondertussen is het flexwerk enorm in opmars. Verworven arbeidsrechten, zoals het ontslagrecht en het minimumloon, staan ter discussie. De maatschappij is veranderd en individueler ingesteld, ook op de werkvloer. De vormen van onderdrukking zien er daardoor anders uit. Veel grote bedrijven hebben goede arbeidsvoorwaarden voor hun eigen vaste personeel, maar de aanvullende diensten die ze via

tussenschakels inkopen, zoals schoonmakers, moeten voor hen zo goedkoop mogelijk zijn. Die arbeiders worden dan ook afgeknepen en gemarginaliseerd."

De vakbonden moeten een nieuwe focus krijgen. Ze lopen nu achter op de veranderde omstandigheden. Veel arbeiders menen dat de bonden niet veel voor hen kunnen betekenen. Die zijn ook te veel gericht op onderhandelen in plaats van op het winnen van vakbondsmacht. De werkgevers en hun organisaties voelen zich zo wel veilig. De bonden zouden zich daarom meer moeten bezighouden met strijd van onderop, met directe actie, vindt Hoogenboom.

Actievoeren

"Veel migranten die op Schiphol als schoonmaker werken, hebben in hun land van herkomst een opleiding gehad, maar hier komen ze onderaan de maatschappelijk ladder terecht. Schoonmaken is de laagstbetaalde baan voor arbeiders. Verliezen ze die, dan hebben ze niets meer. De schoonmakers die goed Nederlands spreken en goed zijn opgeleid, worden door leidinggevenden als een bedreiging beschouwd. De bazen boven de voormannen zijn echt niet geïnteresseerd in de schoonmakers. Ze bieden hen meestal geen taalles en geen cursussen om hen vooruit te helpen. De schoonmakers weten zelf niet hoe ze uit hun slechte positie kunnen geraken. Ze verkeren niet in een sociale omgeving die hen kansen biedt en ze hebben geen netwerken die hen hogerop kunnen brengen."

Sinds de 5 maanden dat Hoogenboom actief is op Schiphol heeft hij zo'n 200 schoonmakers gesproken en ook enkele bijeenkomsten georganiseerd. "We zitten nog volop in het proces van organizing. Er moeten geschikte afgevaardigden worden gevonden die veel steun hebben van hun collega's en die het hele systeem goed in de peiling hebben. We zijn nog niet zo ver om onszelf zichtbaar te maken, maar de bazen weten dat we bezig zijn. Toen ik eens met wat schoonmakers een broodje aan het eten was, werden we lastig gevallen door de bewaking. Zodra de bazen lucht krijgen van het organiseren, ontstaat er meteen druk. Soms geeft men schoonmakers rotklussen, omdat ze in contact staan met mensen als ik. De bazen zijn duidelijk bang voor onze invloed."

Schoonmakers en organizers kunnen op diverse manieren actief zijn. "Een staking geeft soms niet het gewenste effect. Dan zetten de bazen meteen nieuwe arbeiders in, dat mag van de rechter als het om schoonmakers gaat. Er kunnen wel demonstraties bij het bedrijf worden georganiseerd, waarvoor dan zeker ook steun wordt gezocht bij maatschappelijke organisaties, kerken en moskeeën. Slechte publiciteit is een goed pressiemiddel. We voeren trouwens niet alleen actie tegen de schoonmaakbedrijven, maar juist ook tegen de grote bedrijven die hen inhuren. Die zijn gevoelig voor imago schade en zullen beseffen dat we een factor zijn waar ze rekening mee moeten houden. Door te vechten krijgen we respect", aldus Hoogenboom. Kuti is blij met de komst van de organizers. "Alleen ben je kwetsbaar, maar met elkaar voel je je beschermd. Na de bijeenkomsten vertellen we anderen wat er besproken is. We maken hen enthousiast. Met elkaar delen we een hoopvol geheim."

Christopher Kuti is een schuilnaam

Ellen de Waard
Harry Westerink

Vervolg van voorpagina
"Remigranten afgeschilderd als profiteurs"

Het afnemen van hun nationaliteit verzwakt de positie van de remigranten ernstig. Ze hebben dan geen politieke rechten meer, en dus ook geen inspraak wanneer de remigratieregeling in hun nadeel zou worden aangepast, of zelfs afgeschaft.³ Ze kunnen dan hooguit formeel bezwaar maken vanuit Marokko of Turkije, of met een toeristenvisum in Nederland. Drie jaar na de invoering van de wet was het al zover. Minister Verdonk kwam met het voorstel om de wet af te schaffen. Voor haar was het geen bezuinigingsmaatregel, maar een principiële zaak. Als migranten terug willen keren, moeten ze zelf maar voor financiële middelen zorgen, zei ze ijskoud. Migrant die al vertrokken waren, liet ze buiten schot, maar wel legde ze direct alle remigratieprocedures stil. Dat kwam haar op kritiek te staan van het Nederlands Migratie Instituut (NMI) en zelfs van de drie regeringspartijen. Ze schraptte haar voorstel uiteindelijk, maar niet voordat haar voorgerekend was dat remigratie goedkoper is dan het hier houden van die opgebruikte arbeiders. Maar het kan nog goedkoper, zo meende ze kennelijk in 2006 op bezoek bij remigranten in Marokko. Die beklagden zich over hun rechteloze positie. Waarop Verdonk met het verhaal kwam dat hun uitkering van 600 euro best omlaag kon omdat die toch drie keer zo hoog is als het plaatselijke minimumloon.⁴ Dat geen mens in Marokko daar van kan leven, interesseerde haar vanzelfsprekend niet.

Vijfsterrenrestaurant

Het gesol met remigranten bereikte een nieuw dieptepunt bij de invoering van het nieuwe zorgstelsel in januari 2006. Veel arbeidsmigranten hebben maar een beperkt aantal jaren in Nederland gewerkt en krijgen dus een pensioen van vaak nog geen 100 euro per maand. De premies van de nieuwe ziektekostenverzekering waren zo hoog dat veel migranten er op toe zouden moeten gaan leggen. "Laatst kwam hier een 71-jarige man uit Oujda die een paar jaar in Nederland heeft gewerkt. Hij ontvangt 86 euro pensioen per maand en leeft daarvan met zijn vrouw. Vanaf volgende maand moet hij 155 euro per maand aan premies betalen. Het tekort moet hij zelf aanvullen", vertelde Mohammed Sayem van het Steunpunt Remigranten in Berkane in Marokko.⁵ "En waarvoor, vraag je je af. Het is alsof je in een snackbar gaat eten in Marokko terwijl je de prijs betaalt voor een vijfsterrenrestaurant in Nederland." Openbare ziekenhuizen zijn in Marokko namelijk een stuk armoediger dan in Nederland. Wie het kan betalen, gaat daarom naar een dure privé-kliniek. Ook zijn er in Marokko geen revalidatiecentra en bestaat er geen thuiszorg, terwijl remigranten daar via hun verzekering wel voor moeten betalen. Opzeggen van de ziektekostenverzekering was ook geen optie, want dat is door Nederland wettelijk verboden. Ironisch genoeg dreigden veel remigranten financieel ten onder te gaan door een van de weinige voorzieningen waar ze niet van uitgesloten mogen worden.

Veel remigranten hebben recht op zorgtoeslag, aan te vragen via bijvoorbeeld het internet. Maar omdat de meesten nauwelijks Nederlands spreken en niets van internet weten, dreigden alleen al in Marokko naar schatting 10 duizend gezinnen het slachtoffer te worden, vooral WAO-ers, AOW-ers en weduwen. Een aantal remigranten dreigde naar Nederland te komen om protest aan te tekenen, ongeacht de dure reiskosten en toeristenvisa. Ze waren ten einde raad. Uiteindelijk hadden ze het geluk dat een groep rijkere Nederlanders in hetzelfde schuitje zat: de pensionados, bejaarden die van hun pensioen genieten aan de Spaanse costa's. Die moesten ook buitensporig veel betalen in verhouding tot de kosten die ze maakten voor de gezondheidszorg. Ze spanden een rechtszaak aan en wonnen die, waarna hun premies met terugwerkende kracht verlaagd werden tot het niveau van de lokale zorg. De remigranten betalen nu weliswaar minder, maar ze krijgen nog steeds geen zorg op Nederlands niveau.

Kadaster

In januari 2007 kwamen de Marokkaanse Nederlanders die in de zomer op vakantie gaan naar Marokko onder vuur. Sinds 2004 was zorg van de Riagg aan patiënten in het buitenland onmogelijk gemaakt, wanneer die voor het verblijf niet medisch noodzakelijk is maar slechts bedoeld is als begeleiding.⁶ Maar Riagg Rijnmond bleek in 2005 en 2006 nog steeds psychische bijstand te verlenen aan Nederlanders in Marokko. Men had er zelfs twee medewerkers gestationeerd. De Tweede Kamer was in rep en roer, want daar werden publieke middelen voor gebruikt. Wie oorspronkelijk uit Marokko komt, heeft daar kennelijk geen recht op. In ieder geval niet volgens CDA-Kamerlid Cisca Joldersma: "Net als andere zieken horen deze mensen niet op vakantie te gaan, of ze financieren de zorg in het buitenland zelf, of ze gaan naar de arts in Marokko." Gelukkig geeft Riagg Rijnmond-directeur Jos Lamé meer om zorg dan om geld en nationalistische sentimenten. "De minister heeft geen verstand van zorg", zei hij, en gaf aan zich niet bij het verbod neer te leggen. "Hoogervorst zit in een kabinet met minister Verdonk. De buitenlander wordt als tegenstander gezien. Maar als het nodig is, zullen we elke keer iets nieuws verzinnen. Want het werkt."

In discussies over Marokkanen en uitkeringen, duikt vroeg of laat ook altijd het Marokkaanse kadaster weer op. In 2001 hadden Nederland en Marokko namelijk ruzie over de toegang tot het Marokkaanse kadaster. Marokkaanse en Turkse migranten, zowel de geremigreerde als degenen hier zijn gebleven, zouden op grote schaal de bijstand ophichten, omdat ze nog een huis of grond bezaten in het land van herkomst. Wie meer dan 9.000 euro bezit, moet dat volgens de wet eerst opmaken voor men een uitkering kan krijgen.⁷ Dat die huizen wellicht al sinds het vertrek naar Nederland bewoond worden door familieleden, en dat een willekeurig stuk grond ergens in Turkije niet direct veel geld waard is, wilde er bij de Nederlandse beleidsmakers niet in. Deze "fraude" moest keihard aangepakt worden en daarom wilde men bij het kadaster in Marokko en Turkije controleren wie wat bezit. Het kadaster is echter in Marokko niet in te zien door burgers en dus ook niet door vertegenwoordigers van de Nederlandse staat. Toen dat bekend werd, dreigde de toenmalige minister Vermeend van Sociale Zaken alle kinderbijslag aan remigranten stop te zetten. Gelukkig werd daar op grond van internationale verdragen een stokje voor gestoken. Vanaf 2002 mochten de Nederlandse controleurs alsnog neuzen bij het kadaster. Uiteindelijk bleek het allemaal een storm in een glas water, want het ging om slechts 79 verdachte gevallen. Maar de mythe van de frauderende Marokkanen en de onbetrouwbare Marokkaanse staat blijft nog altijd rondzingen in racistische kringen. Ook tijdens het recente debat over de dubbele nationaliteit werd het verhaal er op internet weer met de haren bij gesleept.

Sandor Schmits

Noten

1. "Van 'gastarbeiders' tot 'witte illegalen'", Ellen de Waard. In: Fabel Archief <www.gebladerte.nl/10529f32.htm>.
2. "RemigratieNieuws (2000-1)". Op: NMI-website <www.nmigratie.nl/remigratienieuws/remigratiewtspec/2000-1.html>.
3. Zie bijvoorbeeld: "Afrekenen met het onrecht", Harry Westerink. In: Fabel Archief <www.gebladerte.nl/10909f57.htm>.
4. "Bezoek Verdonk belooft weinig goeds voor remigranten", Frans Hendrickx. In: Leidsch Dagblad, 16.6.2005.
5. "Zorgverzekering slokt pensioentje op van Marokkaanse remigrant", Julie van Traa. In: Trouw, 20.12.2005.
6. "Riagg biedt nog illegaal bijstand in Marokko." In: Trouw, 9.1.2007.
7. "Kinderen dupe van ruzie tussen Nederland en Marokko." Op: NRC scholieren-website <<http://scholieren.nrc.nl/weekkrant/2002/08/2.shtml>>.

Onderzoeken onthullen racisme bij politie en Justitie

Meer dan 55 procent van alle jongeren geeft toe dat ze de afgelopen 12 maanden wel eens een delict hebben gepleegd, zo blijkt uit een onderzoek van het justitieel onderzoeksbureau WODC van eind 2006. Het gaat vooral om zwartrijden, vuurwerk afsteken, meppen, schelden, en stelen van school of werk. Geen al te ernstige vergrijpen dus. Jongeren plegen meer vergrijpen dan meisjes, en jongeren van 15 meer dan die van 12. Maar verschillen tussen "allochtone" en "autochtone" jongeren zijn er niet, zo concluderen de onderzoekers. Ook bij zwaardere vergrijpen als aanranding en inbraken is er nauwelijks verschil tussen etnische groepen.

Uit een eerder WODC-rapport van Martine Blom blijkt echter dat in 2002 0,9 procent van de "autochtone" en maar liefst 2,2 procent van "allochtone" jongeren bij de politie geregistreerd staat als verdachte. Hoe kan dat? Beide groepen zeggen evenveel vergrijpen te plegen, maar "allochtonen" worden meer dan twee keer zo vaak door de politie in hun kraag gevat. Racisten zullen beweren dat "allochtone" jongeren vanwege hun culturele achtergrond minder snel al hun misdrijven toegeven tegenover bijvoorbeeld wetenschappers, maar uit onderzoek van Paul Harland op VMBO-scholen komt naar voren dat beide groepen even graag opscheppen. Conclusie: politiemensen zitten "allochtone" jongeren ten onrechte meer op de huid en verdenken hen ook vaker. En ze worden ook nog eens zwaarder bestraft. Uit onderzoek van Mieke Komen blijkt namelijk dat "allochtone" jongeren voor eenzelfde vergrijp zeker anderhalve maand meer straf krijgen dan "autochtone" jongeren.

Bron: "Misschien maken de autoriteiten allochtone jongeren wel criminel", Hans van Maanen.

In: De Volkskrant, 31.1.2007.

Eric Krebbers

Wetenschappers helpen politie bij criminaliseren van vluchtelingen

In 2001 droeg de Groningse burgemeester Jacques Wallage zijn steentje bij aan de hetze tegen vluchtelingen door te roepen dat ze criminel zouden zijn dan “reguliere” Groningers. Hij beriep zich op een politierapport dat zelfs in kringen van wetenschappers en bestuurders nogal omstreden was.¹ Daarop huurde de politie illegalenspeurder Godfried Engbersen² en andere onderzoekers in, die 6 jaar later met hun driedelige rapport “Asielzoekers en criminaliteit” de racistische borreltafelpraat van Wallage nog eens dunnetjes overdoen.

Het politierapport destijds was volkomen onwetenschappelijk, want er werden twee onvergelykbare groepen, namelijk “asielzoekers” en “gemiddelde” Groningers, toch met elkaar vergeleken. Pas als beide groepen statistisch voldoende zouden overeenkomen in leeftijd, geslacht en maatschappelijke positie, zou men gefundeerde conclusies aan zo’n vergelijking mogen verbinden, zo luidde de kritiek van wetenschappers. Ook het uitgangspunt van het onderzoek deugde niet, maar daar hadden die wetenschappelijke critici het nauwelijks over. Het indelen van de bevolking naar herkomst om uitspraken te gaan doen over criminaliteit, is namelijk per definitie racistisch. De uitkomsten liggen dan al in de vraagstelling van het onderzoek besloten: er is met “asielzoekers” en andere “allochtonen” meer mis dan met “autochtonen”, en het verschil zit hem in de herkomst.

Dikke boterham

Engbersen en zijn collega-wetenschappers hebben zich van al deze kritiek niets aangetrokken. Hardnekkig blijven ze appels met peren vergelijken en “allochtonen” tot zondebok maken. Hun recent verschenen rapport is tot stand gekomen in opdracht van het Onderzoeksprogramma Politie en Wetenschap, “een zelfstandig onderdeel van het Kenniscentrum van de Politieacademie”. De onderzoekers vinden het blijkbaar niet nodig om zelfs maar de schijn van wetenschappelijke neutraliteit en objectiviteit op te houden. Ze kiezen openlijk en onbekommerd de kant van de politie, baseren zich bij hun onderzoek voornamelijk op politiegegevens en doen alle moeite om aan te tonen dat oom agent gelijk heeft.

De conclusies van het onderzoek liggen bijzonder voor de hand. Hoe zwakker de verblijfsstatus van de vluchtelingen, hoe meer kans op “criminaliteit”. Afgewezen vluchtelingen komen het meest in aanraking met de politie, daarna de vluchtelingen met een lopende asielaanvraag, en daarna de vluchtelingen met een verblijfsvergunning. Het gaat daarbij vooral om “verblijfscriminaliteit” (het gebruiken van valse papieren om beter te kunnen overleven) en “bestaanscriminaliteit” (winkeldiefstallen om eten en andere spullen te kunnen krijgen). “Illegaal verblijf gaat bijna per definitie gepaard met verblijfscriminaliteit”, erkent wetenschapper Arjen Leerkes. Met andere woorden: de sinds begin jaren 90 opgebouwde maatschappelijke uitsluiting van vluchtelingen maakt hen vaak noodgedwongen tot wetsovertreders. Zo duwt de overheid rechteloze mensen in de richting van “crimineel” gedrag. Nadat vluchtelingen tot illegaal en crimineel zijn gemaakt, mogen onderzoekers een dikke boterham verdienen door hen onder de loep te nemen en hun hogere criminaliteit zogenaamd wetenschappelijk vast te stellen. Maar in plaats van de vluchtelingen te criminaliseren zou juist de uitsluiting moeten worden geproblematiseerd en bestreden. Dat weigeren de onderzoekers echter, want ze dienen de belangen van de beleidsmakers die de administratieve apartheid willen vervolmaken.

“Ik probeer alleen maar mijn leven te leven”, merkte een Liberiaanse vluchteling op toen hij werd gearresteerd omdat hij het paspoort van iemand anders gebruikte. Leerkes ondervroeg hem en 25 andere vluchtelingen die zaten opgesloten in de Tilburgse illegalengevangenis. Om informatie van de vluchtelingen afgetapt te krijgen stelde de wetenschapper hen als lokkertje een telefoonkaart van 10 euro in het vooruitzicht. “Om het vertrouwen te bevorderen in het wetenschappelijk karakter van het onderzoek legde ik bovendien altijd twee boeken op tafel over illegaal verblijf in Nederland, te weten “De ongekende stad”³ en “Wijken voor illegalen”⁴, waaraan ik zelf heb meegeschreven. Soms toonde ik daaruit enkele interviewfragmenten van illegale migranten die aan eerdere studies hebben meegewerkt”, aldus Leerkes. Als de vluchtelingen in de gaten hadden gehad hoezeer dit soort onderzoek hun eigen belangen schaadt, dan zouden ze nog heel wat argwanender zijn geweest.

Krantenkoppen

“Kenmerkend voor Nederland is dat het taboe om onderzoek te doen naar de relatie tussen migratie en criminaliteit relatief snel is doorbroken”, zo constateren de onderzoekers terecht. “In veel andere West-Europese landen is dat tot op heden veel minder het geval. Voorzover er in het buitenland al onderzoek naar deze thematiek wordt gedaan, is dat onderzoek eerder gericht op het nuanceren van de relatie tussen migratie en criminaliteit of het ter discussie stellen daarvan. Zo wijzen buitenlandse onderzoekers op het selectieve optreden van de politie (gericht op bepaalde etnische groepen in specifieke stedelijke gebieden) en de selectieve sanctionering door het justitiële systeem. Ook wordt gewezen op de rol van de media bij het creëren van vormen van “morele paniek” waardoor criminaliteitsproblemen bij migrantengroepen zouden gedramatiseerd.” Maar in Nederland eten de meeste onderzoekers uit de hand van de machthebbers en praten ze het racisme en de repressie tegen “allochtonen” goed met hun onderzoek. Onder criminologen zou hier “welhaast een consensus” zijn “bereikt over het feit dat sommige migrantengroepen oververtegenwoordigd zijn bij bepaalde vormen van criminaliteit”. De wetenschappers weten goed te formuleren

waar de schoen bij dit soort onderzoek wringt. Toch kiezen ze er zelf heel bewust voor om “allochtonen” toch tot probleemgroep te bombarderen, waardoor het racisme in de samenleving nog verder wordt aangewakkerd.

Irritant genoeg laten de onderzoekers hun eigen bijdrage in het criminaliseren van vluchtelingen buiten beschouwing. “Nog altijd heerst in de media en de politiek het beeld van asielzoekers dat ze een bedreiging vormen voor de openbare orde en veiligheid omdat zij criminel en/of gewelddadiger zouden zijn dan de doorsnee-inwoners van Nederland. Voor een rationele, op feiten gebaseerde discussie over doelstelling en effecten van het asiel- en vreemdelingenbeleid is een gedifferentieerd beeld van de betrokkenheid bij criminaliteit van de verschillende categorieën asielzoekers van belang. Dit betekent dat in publieke discussies het draagvlak voor het vluchtelingen- en vreemdelingenbeleid niet ten onrechte met onzuivere beelden van criminele betrokkenheid van asielzoekers moet worden belast.” Maar die “onzuivere beelden” worden door hun rapport juist opnieuw gereproduceerd. “Asielzoeker vaker verdacht”, “Asielzoeker gaat vaker in de fout” en “Echte vluchtelingen, die stelen niet”, dat soort schreeuwerige krantenkoppen zijn het helaas vanzelfsprekende gevolg van dit soort onderzoek. Nogal wat lezers van De Volkskrant ergerden zich aan deze racistische beeldvorming ten opzichte van vluchtelingen, wat ze de redactie van de krant verweten.⁵ Maar het zijn uiteindelijk de wetenschappers zelf die de bron vormen van dergelijke berichtgeving.

Deportatiemachine

Engbersen en zijn kornuiten komen ook met een aantal beleidsaanbevelingen. Men pleit voor “een snelle asielprocedure”, want “langdurig verblijf in de opvang bevordert criminaliteit”, en voor een “effectief terugkeerbeleid”. Hoe eerder de vluchtelingen door de procedure zijn gejaagd, hoe sneller ze immers kunnen worden uitgezet. Volgens Engbersen hoort de overheid ook steungroepen in te schakelen om afgewezen vluchtelingen ervan te doordringen dat een bestaan als illegaal uitzichtloos is. “Ze moeten vervolgens beter worden begeleid bij hun vertrek”, aldus de socioloog, die steungroepen zo tot onderdeel van de deportatiemachine wil maken.⁶ Helaas is VluchtelingenWerk-directeur Edwin Huizing het met de onderzoekers eens. Als het terugkeerbeleid “effectiever” wordt, “is het risico tot een vergrijp een stuk kleiner”.⁷ Het is te gek voor woorden dat een organisatie die vluchtelingen zegt te ondersteunen, na het schrikbewind van minister Verdonk in het openbaar durft te roepen om een uitzettingsbeleid dat nog “effectiever” zou moeten worden dan het al is. In plaats daarvan zou gestreden moeten worden voor verblijfsvergunningen voor alle vluchtelingen.

Harry Westerink

Noten

1. “Goede bedoelingen” Wallage leiden tot meer repressie tegen vluchtelingen”, Harry Westerink. In: Fabel Archief <www.gebladerte.nl/10733f44.htm>.
2. “Kritiek op wetenschappelijk onderzoek tegen illegalen”, Harry Westerink. Op: Fabel-website <www.defabel.nl/40217e01.htm>.
3. “Wetenschappers roken illegalen uit”, Harry Westerink. In: Fabel Archief <www.gebladerte.nl/10641f38.htm>.
4. “RISBO-onderzoekers brengen illegalen in kaart voor mensenjagers”, Harry Westerink. In: Fabel Archief <www.gebladerte.nl/11033f65.htm>.
5. “Over verdenkingen tegen asielzoekers”, Thom Meens. In: De Volkskrant, 27.1.2007.
6. “Asielzoeker gaat vaker in de fout”. In: De Gelderlander, 20.1.2007.
7. “Betere asielprocedure voorkomt criminaliteit”. Op: VluchtelingenWerk-website <www.vluchtelingenwerk.nl/1277Betere_asielprocedure_voorkomt_criminaliteit.html>.

Bootsmansjongen

Over De Ruyter kwam al snel na zijn dood in 1676 een enorme mythevorming op gang. Daardoor vallen feiten en verzinsels over hem moeilijk te scheiden. Maar wie hij was en wat hij bijdroeg aan het Nederlandse kolonialisme is vandaag de dag minder belangrijk dan de rol die hij nog steeds speelt in het opkrikken en uitdragen van Nederlands nationalisme en een veronderstelde Nederlandse identiteit met bijbehorende normen en waarden. Het juichverhaal over De Ruyter waarmee veel generaties zijn opgevoed, vertelt vooral veel over het protserige en zelfgenoegzame Nederlandse zelfbeeld. Al eeuwenlang wordt er een Hollandse volksaard geconstrueerd en op hem geprojecteerd. De Ruyter zou bescheiden zijn geweest, zuinig, plichtsgetrouw, opofferingsgezind, moedig, vaderlandslievend, godsvruchtig, verdraagzaam, volhardend, en streng maar rechtvaardig. Hij was als zoon van een bierdrager van eenvoudige komaf en wist zich op te werken van bootsmansjongen tot admiraal. Hij stond bekend als een braniechopper, maar zou later toch nog goed terecht zijn gekomen door zich dienstbaar op te stellen tegenover zijn meerderen en als een "grootvader" te zorgen voor zijn ondergeschikten. Als je maar je best doet en braaf blijft, dan slaag je uiteindelijk wel in het leven, aldus de boodschap van de machthebbers aan armen, onaangepasten en opstandigen.

Vooraf in de negentiende eeuw is De Ruyter tot de huidige mythische proporties uitgebouwd. Na de Franse Revolutie werd de decentrale Republiek der Zeven Provinciën vervangen door het centralistische staatsgezag van het Koninkrijk der Nederlanden. Onder de machthebbers groeide de behoefte aan nationale "helden" die de vermeende Nederlandse identiteit zouden kunnen belichamen, ook door de Belgische onafhankelijkheidsstrijd in 1830. In die tijd werd in Vlissingen een meters-hoog standbeeld van hem opgericht. De Ruyter bleek een ideale figuur voor nationalistische propaganda, samen met Rembrandt, om wie inmiddels ook een hele cultus was ontstaan. Tot ver in de twintigste eeuw bleef deze heldenverering op volle toeren draaien. Ook de NSB van Anton Mussert en de Duitse bezetters in de Tweede Wereldoorlog bleken gecharmeerd van De Ruyter, omdat die evenals de nazi's voortdurend tegen de Engelsen vocht. In de roerige jaren 60 keerde echter het tij. Velen namen afstand van oubollig nationalisme en conservatisme, en gingen achter linkse "helden" als Karl Marx, Mao Zedong en Che Guevara aanlopen. Maar helaas is nationale trots in Nederland de laatste jaren weer sterk in opmars, waartoe ook de VOC-vingering in 2002 en de Rembrandt-herdenking in 2006 hebben bijgedragen. Rembrandt heeft men echter nooit als modelburger gelanceerd. Die kunstenaar zou namelijk een wat al te bandeloos en frivol leven hebben geleid.

De VVD heeft sinds 2005 flink aangedrongen om rond De Ruyter weer eens een feestje te bouwen. Volgens voormalig Kamerlid Zsolt Szabo is het logisch dat zijn partij zich sterk maakt voor De Ruyter. "Hij was een echte liberaal, iemand die zijn land verdedigde, een man van niet lullen maar poetsen." De eigenschappen van De Ruyter staan model voor de Nederlandse identiteit, aldus Szabo. "In De Ruyter herken je de karaktertrekken van de hedendaagse Nederlanders. Zonder De Ruyter had ons mooie land hoogstwaarschijnlijk niet meer bestaan." De "zeeheld" zou alleen maar "goede dingen" hebben gedaan en iedere Nederlander zou "twee druppeltjes De Ruyter-bloed in zich" hebben. "Er is een hoop negativisme over Nederland. Dat verdwijnt als je verhalen over hem leest. Dan denk je: "Zo slecht is dit land niet". Zijn daden laden je op, je wordt er trotser door, positiever, hij kan een stukje doemdenken doen verdwijnen." Szabo beschouwt zichzelf als "een nep-Nederlander", omdat hij afstamt van Hongaarse migranten. Hij is vooral enthousiast over De Ruyter omdat die "echte VVD-er" in 1676 een aantal Hongaarse protestanten bevrijdde die wegens katholieke repressie uit Hongarije waren gevlucht en daarna door de Spanjaarden tot slaaf werden gemaakt. Als geloofsgenoot nam De Ruyter het voor de Hongaren op, reden waarom hij in protestants Hongarije ook nu nog wordt vereerd. Maar de Nederlanders die afstammen van Afrikaanse slaven, hebben helemaal geen reden tot jubelen. Hun voorouders werden mede door toedoen van De Ruyter aan de ketting gelegd en soms over de kling gejaagd.

Babyslabbetjes

De coördinatie van het De Ruyter-herdenkingsjaar is in handen van de Stichting 400 jaar Michiel de Ruyter. De stichting organiseert zelf een aantal evenementen en stimuleert en ondersteunt ook anderen die "de zeeheld" willen promoten. Men heeft daarbij drie thema's voor ogen: "held van Nederland", "samen Nederland" en "Nederland waterland". Tot de doelstellingen behoort onder meer "het bevorderen van de onderlinge saamhorigheid en eendracht bij brede lagen van de Nederlandse multiculturele bevolking, met als uitgangspunt de waarden en normen die De Ruyter heeft voorgeleefd".³ Men wil dus de solidariteit tussen bevolkingsgroepen bevorderen door als "uitgangspunt" de waarden en normen te nemen van iemand die meewerkte aan de opbouw van de slavenhandel. Een klap in het gezicht van de slachtoffers van slavernij en hun afstammelingen.

Evenals in het VOC-herdenkingsjaar 2002¹ overspoelt men het land ook nu weer met een waslijst aan festiviteiten, zoals exposities, lezingen, concerten, symposia, een replica van De Ruyters vlaggenschip "De Zeven Provinciën", bijeenkomsten met nazaten van De Ruyter, fietstochten, zeil- en vlootdagen, onderwijsprogramma's, toneelstukken, kerkdiensten, films, taptoes, een golftoernooi en zelfs een linedance-workshop. Via de merchandise website van de stichting⁴ worden volop prullaria met de beeltenis van "de zeeheld" erop te koop aangeboden, zoals T-shirts, sweaters, "girlie baseball"-shirts, petten, zonnekleppen, muismatten, wandklokken, mokken, tassen, puzzels en zelfs babyslabbetjes. Nationalisme moet uiteraard met de paplepel worden ingegoten. Nieuw is die commercie overigens niet. Al in het herdenkingsjaar 1907 wist men een slaatje te slaan uit de De Ruyter-cultus. Toen leunde men met brochures, hangers, theelepeltjes, wafels, borden, en postzegels. Omvangrijk is ook het

Propaganda voor Michiel de Ruyter in het blad Elsevier.

aantal boeken over De Ruyter dat in 2007 op de markt wordt gebracht, het merendeel tenenkrommende reclame voor de zeventiende eeuwse roofstaat Nederland.

Het herdenkingsjaar wordt onder meer gesponsord door de Koninklijke Marine, het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de scheepvaartbedrijven Multiship en Koninklijke Schelde Groep, de provincie Zeeland, en de gemeente Vlissingen. De in Vlissingen geboren en getogen De Ruyter wordt in de loop van het herdenkingsjaar vooral in Zeeland in het zonnetje gezet. Ook zijn standbeeld wordt opgekalefaterd, want evenals De Ruyters imago van nationale held sinds de jaren 60 blijkt ook dat beeld wat te zijn verroest. Het ministerie van Defensie betaalt mee aan de opknappbeurt, tot grote vreugde van Szabo die voor dat restauratiegeld had gepleit. "Ik weet zeker dat ik heel Zeeland blij heb gemaakt. Ik vind dat belangrijke personen uit de Nederlandse geschiedenis, zoals Michiel de Ruyter, de laatste tientallen jaren te vaak naar achteren worden geschoven. Iedereen moet weten wat die meneer gepresteerd heeft", aldus de VVD-er. Maar in plaats van herstel zou het standbeeld juist tot de grond toe moeten worden afgebroken. Ongeveer 140 jaar na de afschaffing van de slavernij werd in Amsterdam eindelijk een monument opgericht voor de slachtoffers ervan. Volgens de anti-koloniale criticus Ewald Vanvugt is het "ongerijmd" om dan "monumenten voor de beschermers van slavenhalers onveranderd langs de openbare weg" te laten staan. "Het lijkt zelfs ongepast, alsof in Rusland de standbeelden van Stalin nog onbekommerd rechtop stonden terwijl daarnaast gedenktekens voor de slachtoffers van de Goelag werden opgericht."⁵ Vlissingen was ten tijde van de Republiek de belangrijkste slavenstad van het land. Driekwart van de mensenhandel was in handen van Zeeuwen. Dat maakt de aanwezigheid in Vlissingen van een opgepoetst standbeeld van De Ruyter helemaal wrang.

Burgerschapsvorming

Stichting Leerplanontwikkeling (SLO) probeert met de onderwijshandleiding "In het kielzog van Michiel de Ruyter" de "zeeheld" als schoolvoorbeeld van goede Nederlander door de strot van kinderen te duwen.⁶ Scholen kunnen die handleiding gebruiken om in 2007 in het kader van het verplichte vak burgerschapsvorming de leerlingen een lesje heldenverering te leren en een reeks conservatief-liberale normen en waarden van De Ruyter tot en met Balkenende in te prenten. Sinds 2005 moeten scholen aandacht besteden aan "goed burgerschap". Voorbeelden van onderwijsprojecten in dat kader zijn "Verhalen van veteranen", bedoeld om meer erkenning te krijgen voor militaire veteranen, en "Democratie, koningschap, burgerschap", in verband met "de viering van het zilveren regeringsjubileum" van koningin Beatrix in 2005. Een onderwijsproject rond De Ruyter sluit naadloos aan bij dit soort reclame voor militarisme en monarchie.

SLO wijst erop dat De Ruyter hoog is geëindigd bij de verkiezing van "grootste Nederlander",⁷ "op een verdienstelijke zevende plaats". Die verkiezing was "wellicht niet veel meer dan een mediahype", geeft SLO toe. "Niettemin is er wel degelijk iets aan de hand. Door alle snelle en ingrijpende veranderingen blijkt in onze samenleving de behoefte sterk toegenomen aan een gemeenschappelijk referentiekader. De huidige discussies over de Nederlandse identiteit en over een geschiedeniscaanon maken dat des te duidelijker." Daarbij komt "de historische icoon" De Ruyter goed van pas. "Niet als een op nationalistische wijze geadooreerde held, maar als mens van vlees en bloed. Als een bijzondere man in een bijzondere tijd." Aldus het Nederlandse nationalisme ten voeten uit: men ontkent botweg dat het bestaat.

Harry Westerink

Noten

1. "Hollandse koopmansgeest geen reden tot feest", Harry Westerink. In: Fabel Archief <www.gebladerte.nl/10842f52.htm>.
2. "'De Ruyter voorbeeld voor iedereen'", Ernst Jan Rozendaal. Op: BN/De Stem-website <www.bndestem.nl/archive/?service=archive&articleID=2930130>.
3. Zie: 400 jaar Michiel de Ruyter-website <www.michielderuyter.com>.
4. Zie: 400 jaar Michiel de Ruyter-website <www.michielderuyter.eu>.
5. "Zwartboek van Nederland overzee", Ewald Vanvugt, 2002.
6. "In het kielzog van Michiel de Ruyter". Op: SLO-website <www.slo.nl/themas/00139/00008/00005>.
7. "Nationalisme centraal bij verkiezing 'grootste Nederlander'", Eric Krebbers. In: Fabel Archief <www.gebladerte.nl/11068f68.htm>.

Ook na vertrek Verdonk blijft de overheid Antilliaanse jongeren belagen

Na het vertrek van Verdonk als minister van Justitie heeft de Tweede Kamer haar deportatieplannen voor Antillianen van tafel geveegd. Maar ondertussen wordt er alweer hard gewerkt aan nieuwe repressieve voorstellen.

In de nadagen van het kabinet Balkenende 3 wilde Verdonk haar voorstel voor een Antillenwet nog even snel door de ministerraad pushen. Ze had haast, want het leek er tijdens de formatie van het nieuwe kabinet op dat er voor een andere koers gekozen zou gaan worden tegenover de Antillianen. De Raad van State had het voorstel tot tweemaal toe afgekeurd wegens discriminatie, maar dat weerhield de ministerraad er niet van om het voorstel goed te keuren en door te sturen naar de Tweede Kamer. Verdonks nu-of-nooit-strategie was tevergeefs, want de nieuwe coalitie heeft het voorstel afgeserveerd.

Vormingsplicht

Maar de Antillianen kunnen nog niet rustig ademen. Ook de nieuwe coalitie wil maatregelen nemen om Antilliaanse jongeren in hun vrijheid te beperken, en kondigde daarover overleg aan met de Antillen en Aruba. De Kamerleden Jeroen Dijsselbloem (PvdA) en Mirjam Sterk (CDA) leverden destijds weliswaar kritiek op het concrete voorstel van Verdonk, maar ze zijn op zich niet tegen het deporteren van Antilliaanse jongeren. De twee zien kansen voor een andere regeling. Ze willen aanknopen bij de "sociale vormingsplicht" die jongeren op de Antillen moeten ondergaan.¹ "We kunnen afspreken dat deze jongeren niet mogen vertrekken naar Nederland zonder sociale vormingsplicht, werk of opleiding. Als ze hier worden aangehouden en ze hebben dit allemaal niet, dan zouden de eilanden de jongeren terug moeten nemen. Per slot van rekening betalen we er ook fors voor."²

Dijsselbloem is overigens niet de eerste PvdA-er die pleit voor deportatie van Antillianen. In 2002 behoorde de Rotterdamse PvdA samen met Leefbaar Rotterdam tot de eerste voorstanders van dat idee. Bert Cremers, toen Rotterdams PvdA-leider, reageerde teleurgesteld toen het voorstel van Verdonk onlangs werd afgewezen. "Weer hoor ik dat het maar met een klein deel van de Antillianen mis gaat. Maar zo moet je niet redeneren. We hebben het niet over Arubanen, bijvoorbeeld. Het gaat heel concreet om jongeren zonder scholing, uit een stuk of drie Curaçaose achterstandswijken. Uit die groep faalt bijna 100 procent. Iedereen ziet dat aankomen. Toch laten we ze naar Nederland komen en de vernieling in gaan."³ Dan laat hij ze kennelijk liever daar - buiten zijn zicht - "de vernieling in gaan".

Flitsende levensstijl

In Rotterdam weten ze sowieso wel raad met het aanpakken van Antillianen. Van tuchtcholen tot het aanleggen van een toptien van "Antilliaanse probleemjongeren", en van allerlei conferenties tot de persoonsgebonden aanpak. Volgens dagblad Trouw gaat dat allemaal niet ver genoeg. In een artikel met de hetzerige titel "Antilliaanse criminelen zijn Rotterdam de baas"⁴ berichtte de krant dat de hulpverlening - lees: repressie - aan "criminele" Antillianen faalt. Dat zou blijken uit het onderzoeksrapport "Criminaliteit van Antilliaanse Rotterdammers. Verslaafd aan een flitsende levensstijl". Voor armoede en racisme heeft men geen oog als het gaat om de situatie van de Antillianen. Die zouden simpelweg een soort collectieve afwijking hebben waardoor criminaliteit hun leefstijl is geworden. Opvallend genoeg wordt het juist de Antillianen aangewreven "verslaafd" te zijn "aan een flitsende levensstijl", terwijl in feite de hele kapitalistische samenleving daarop berust. Maar kennelijk mogen de armen uit het Caribisch gebied zich niet de illusie maken dat ze mee mogen delen in het snelle luxe leventje dat veel andere Nederlanders leiden.

Het Rotterdamse onderzoek werd in opdracht van de gemeente, de politie en Justitie uitgevoerd door de criminologe Marion van San. In totaal werden er 40 Antillianen voor geïnterviewd. In het rapport wordt kritiek geleverd op de bureaucratie en het gebrek van samenwerking tussen de diverse diensten en organisaties. Ook hebben ze onvoldoende mogelijkheden om "cliënten" aan zich te binden. In een reactie zei burgemeester

Opstelten dat de aanpak van "problematische Antillianen" nog zal worden "verdiept". Het gaat volgens hem om 10 procent van de 20 duizend Antillianen in Rotterdam. Er zou "extra aandacht" komen voor jonge moeders, persoonlijke schulden, oudere criminele Antillianen en contacten met de Antilliaanse gemeenschap.

Dat "cliënten" zich niet willen binden aan instanties wordt begrijpelijk wanneer men in ogenschouw neemt hoe repressief men Antillianen aanpakt. Sinds 2006 worden er bijvoorbeeld huisbezoeken afgelegd bij overlast veroorzakende Antillianen.⁵ De politie heeft daartoe samen met woningbouwverenigingen, Sociale Zaken en stadstoezicht teams ingesteld onder leiding van "een meewerkend voorman persoonsgerichte aanpak Antillianen". De Antillianen krijgen dan "hulp aangeboden" bij de opvoeding en het vinden van werk of een opleiding. Ook schuldsanering behoort tot de mogelijkheden. Wie de "hulp" echter weigert, kan sancties verwachten.

Rassendatabank

Door de politiek en de media worden we om de oren geslagen met negatieve verhalen over Antillianen. Ze zouden crimineel zijn, geen kinderen kunnen opvoeden, niet willen werken, patsurig zijn, en een losgeslagen seksuele moraal hebben. Slechts sporadisch is er ruimte voor een weerwoord. "Alsof elk Antilliaans kind in potentie crimineel is", zegt Roy Pieters, de voorzitter van het Overlegorgaan Caribische Nederlanders (OCaN). "Het wordt zo'n etnische discussie. Constant wordt er geredeneerd vanuit het wij-zij denken." Het OCaN heeft ook een klacht ingediend tegen de landelijke verwijzindex die de 21 zogenaamde Antillianengemeenten hebben opgezet. Daarin worden "overlastgevende" Antilliaanse en Arubaanse jongeren geregistreerd op grond van "ras", gezondheid en justitiële gegevens. "Het is voor het eerst sinds de Tweede Wereldoorlog dat in Nederland een "speciale rassendatabank" wordt gemaakt voor een specifieke groep Nederlanders. Streep het woord Antillianen door en zeg dat je een databank opzet voor Joden, of voor Duitsers. Iedereen staat op zijn kop. Maar voor Antillianen kan het kennelijk wel."

Sandor Schmits

Antillianen alleen welkom in Rotterdam voor vermaak?

Noten

1. "Antilliaanse Nederlanders apart gezet", Jan Tas. In: Fabel Archief <www.gebladerte.nl/11204f75.htm>.
2. "Antillenwet naar de prullenbak", Cees van der Laan. In: Trouw, 12.2.2007.
3. "Terugsturen van criminele Antillianen altijd al omstreden", Ron Meerhof. In: De Volkskrant 6.3.2007.
4. "Antilliaanse criminelen zijn Rotterdam de baas." In: Trouw, 3.2.2007.
5. "Of ze doen mee, of ze vertrekken", Sheila Kamerman. In: NRC, 12.2.2007.

Debat rond dubbel paspoort dringt een nationalistisch denkraam op

Staten hebben altijd onderling gekibbeld over welk gebied en welke mensen ze de baas mogen spelen. Wie twee paspoorten heeft, is zodoende potentieel omstreden gebied. Met zijn gekrakeel over de dubbele nationaliteit van de PvdA-staatssecretarissen Albayrak en Aboutaleb probeert Geert Wilders de Nederlandse staat aan te zetten tot het trekken van scherpere grenzen tussen wie er bij "het Nederlandse volk" mag horen, en vooral: wie niet. Zo wil de PVV-leider ons dwingen te denken in nationalistische termen.

Het paspoort is een relatief recente uitvinding. Vroeger gaven overheden sommige burgers wel eens papieren om zonder lastig gevallen te worden door het land te kunnen reizen, of om stadspoorten te mogen passeren. Daar komt ook de naam vandaan. Die papieren konden per regio flink verschillen. Pas met de opkomst van de moderne staten zijn geleidelijk aan gestandaardiseerde paspoorten ontwikkeld. Tot zo'n 100 jaar geleden had men geen papieren nodig om grenzen te passeren en elders te gaan wonen.

Moderne staten zijn er in de eerste plaats om in een bepaald territorium de bezitsverhoudingen te garanderen, en om de bevolking er te disciplineren tot bruikbare arbeidskrachten voor het kapitaal. Ze hebben in dat gebied een geweldsmonopolie, en alle burgers behoren zich in principe volledig te schikken naar het geweld van "hun" staat. De preciese regels voor het gebruik van dat geweld zijn vastgelegd in de wet, en in democratische staten mag de bevolking daarover tot op zekere hoogte meebeslissen. Maar uiteindelijk kan een staat zijn burgers ook de dood in jagen, bijvoorbeeld door hen te dwingen "voor het grotere goed" te vechten tegen de burgers van andere staten.

Gouden Eeuw

Staten en hun economieën zouden vanzelfsprekend echter nauwelijks kunnen functioneren wanneer ze uitsluitend gebaseerd zouden zijn op de voortdurende dreiging met geweld. Om loyaliteit aan de staat te forceren worden burgers daarom bijvoorbeeld ook voortdurend actief geïndoctrineerd met nationalisme, een laat negentiende eeuwse leer. Meestal gaat men daarbij uit van een vermeend "volk" dat al heel lang in het betreffende gebied leefde, en dat op een gegeven moment een eigen staat heeft opgericht om zijn collectieve wil uit te laten voeren. In werkelijkheid is er steeds eerst een staat, en wordt daar later een "volk" bij bedacht, en eveneens een stichtingsmythe die meestal bijzonder weinig van doen heeft met de realiteit. "Ooit veranderden onze voorouders een moerasdelta in een oase van tolerantie en economisch succes, met een vlag die over de hele wereld synoniem is met vrijheid", zo projecteert Wilders zijn nationalistische idealen op het verleden. In werkelijkheid stond en staat die Nederlandse vlag voor velen symbool voor uitbuiting, slavernij en koloniale onderdrukking. Dat weerhoudt Wilders er echter niet van om te pleiten voor "een nieuwe Gouden Eeuw" waarin Nederland "weer vrij, welvarend en onafhankelijk is". Het nationalisme heeft overigens zo zijn eigen agenda en dynamiek en is zeker geen willoos instrument in handen van de staat.

Symbolen

Om de verzonnen gemeenschap van "het volk" echter te doen lijken, hebben staten onder meer vlaggen, volksliederen en allerlei nationale feesten ingesteld. Het paspoort heeft voor een deel dezelfde functie. Dat papier is er namelijk niet alleen om de staatsburger bij een controle te identificeren, maar ook om hem een nationale identiteit te geven. Het staat symbool voor de groep - "het volk" - waartoe de staatsburger zich dient te rekenen. Door de reëel bestaande staat en het mythische "volk" in de hoofden van de burgers steeds te laten samen vallen, zien staten kans de loyaliteit af te dwingen van een groot deel van de bevolking. En dat terwijl staten zoals bekend niet handelen in het belang van de hele bevolking, maar veeleer in dienst staan van de heersende klasse en het kapitaal.

Onderling bestaat er tussen veel staten niet alleen al heel lang wedijver om de zeggenschap over bepaalde gebieden, maar ook over burgers. Rond de Eerste Wereldoorlog begonnen Europese staten hun burgers meer en meer te beheersen. Men probeerde vooral het wegtrekken of -vluchten tegen te gaan van specifieke groepen arbeiders en technici die nodig waren voor de oorlog. Na die oorlog gingen diverse staten zich ook steeds meer bemoeien met de burgers van buurstaten. Beweerd werd dan dat die mensen zouden behoren tot het eigen "volk", en vaak verleende men hen dan ook het burgerschap van de eigen staat. Dat leidde tot grote groepen mensen met twee nationaliteiten, en tot veel fricties. In 1930 werd daarom in het internationale verdrag van Den Haag vastgelegd dat het het beste zou zijn als iedereen slechts één nationaliteit zou hebben.

Dat loste overigens niet veel op. Nog steeds weigeren veel staten hun burgers bijvoorbeeld de vrije keuze voor een andere nationaliteit. Ze weigeren simpelweg hun onderdanen los te laten. Zo meent de Marokkaanse staat bijvoorbeeld individuen te kunnen claimen, ook al hebben hun voorouders 10 generaties geleden Marokko verlaten en een nieuwe nationaliteit aangenomen. Men hoopt zo op loyaliteit en geldstromen van deze mensen richting Marokko. Het kan nog erger. Ook volgens Iran blijven zijn burgers altijd Iraans staatsburger, zelfs als ze zich tot bijvoorbeeld Nederlander laten naturaliseren. Sterker nog, wanneer zo'n Iraanse Nederlander hier trouwt, dringt men zijn hele gezin de Iraanse nationaliteit op, ook wanneer geen van hen ooit in dat land geweest is. Vrouwen en kinderen volgen de man, zo meent deze super-patriarchale staat.

Eén staatsvolk

Elk "volk" een eigen staat, dat is de ideologie van het nationalisme. Maar moderne staten hebben ook altijd staatsburgers gekend waarvan nationalist menen dat ze tot een ander "volk" behoren. Daarom worden ze ervan verdacht niet loyaal aan "volk" en staat te zijn. Dat overkwam in Nederland lange tijd de katholieken. Die hadden gewoon de Nederlandse nationaliteit, maar men verdacht hen ervan spionnen te zijn van het Vaticaan, en onthield hen daarom bepaalde burgerrechten. Zo mochten ze bijvoorbeeld lang geen ambtenaar worden. Ook Joden met de Nederlandse nationaliteit werden door velen gezien als een vreemd "volk" en zodoende niet helemaal loyaal geacht. De geschiedenis leert dat individuen die gerekend worden tot een ander "volk", in de ogen van de nationalist eigenlijk nooit voldoende kunnen assimileren om volledig geaccepteerd te worden. Ze zouden fundamenteel anders zijn vanwege hun eigen

Dubbel paspoort: geen probleem.

Dubbel paspoort: groot probleem.

verleden of dat van hun voorouders, vanwege hun oorspronkelijke “cultuur” of zelfs vanwege hun biologie. Bovendien zouden ze niet neutraal zijn en zouden ze, als ze de kans krijgen, hun “eigen” groep voortrekken.

Maar zoals de waard is, vertrouwt hij zijn gasten. Want het zijn juist de nationalistinnen, zoals ook Wilders, die niet neutraal zijn en de leden van hun vermeende eigen “natie” willen voortrekken. In de praktijk zijn nationalistische ideologen overigens zelden loyaal aan hun hele vermeende “volk”. Met zijn neoliberale, conservatieve en repressieve agenda toont Wilders zich eerder loyaal aan de heersende klasse, dan aan het gros van de bevolking. Hij geeft de onderklasse geen rechtvaardigheid, hooguit een misplaatst gevoel van nationale trots.

Wilders doet voortdurend alsof moslims geen echte Nederlandse staatsburgers kunnen zijn. “Je voelt dat je niet meer in je eigen land leeft. Er is een strijd gaande en we moeten ons verdedigen. Er zijn straks meer moskeeën dan kerken!”, zegt hij. “Ik wil niet in een land wonen waar misschien ooit wel eens 6 of 7 bewindslieden de islam aanhangen.” En daarom wil hij “de grenzen voor migranten uit moslimlanden dichtgooien. Bovendien wil ik moslims aanmoedigen om Nederland vrijwillig te verlaten. De demografische ontwikkeling moet zo worden dat de kans klein is dat er weer twee in het kabinet komen. Er is nu teveel islam in Nederland.” Moslims die toch willen blijven, moeten van hem volledig assimileren. De islam zou namelijk niet verenigbaar zijn met de democratie. “Als moslims hier willen blijven, moeten ze de helft uit de koran scheuren en weggooien.” Hij had ook “verbranden” kunnen zeggen. Maar dan zou hij snel in verband gebracht worden met de nazi’s, en dat kost gelukkig nog steeds stemmen. Het dwingen van moslims en joden om hun geloof af te zweren, of anders op te roeten, heeft overigens een lange zwarte geschiedenis in Europa.

Twee paspoorten

De jarenlange hetze tegen moslims krijgt nu een extra gevaarlijke dimensie doordat Wilders de kwestie van de twee paspoorten erbij betreft. Hij dwingt de staat nu een scheidslijn te trekken. Immers, een tweede paspoort beperkt in theorie de reikwijdte van de macht van de Nederlandse staat. De bezitter ervan zou in noodgevallen namelijk bescherming kunnen zoeken onder de vleugels van de tweede staat. En “stel dat er ooit een oorlog uitbreekt, wiens belangen dienen zij dan?”, riep Wilders ook. Hij zette de twee staatssecretarissen bovendien weg als “infiltranten” in “het hart van het Nederlandse machtscentrum”. Nationalisten eisen dat iedereen in de eerste plaats loyaal is aan het vaderland, en zich dus aan de staat moet onderwerpen. “Unsere Ehre heisst Treue”, zei men in de Tweede Wereldoorlog. Mensen moeten willen sterven voor hun vaderland, volgens nationalisten. Wie in dienst gaat bij het leger van een ander land, bijvoorbeeld Turkije, moet daarom direct het Nederlandse paspoort afgenomen worden, aldus Wilders.

Staatsrechtelijk gezien heeft Wilders wellicht niet helemaal ongelijk, en daardoor geven de andere politieke partijen hem dan ook weinig inhoudelijk weerwoord. Nu de staatssecretarissen blijven weigeren om hun tweede paspoort op te geven, raken ze daarom nog extra verdacht. Wilders richtte zijn pijlen in eerste instantie nog alleen op leden van de regering, waar men beschikt over het staatsgeweld, en op personeel van het leger en de politie, waar men dat geweld ten uitvoer brengt. Later noemde hij ook ambassadeurs, rechters, officieren van Justitie, en medewerkers van de IND en de AIVD. Maar een cruciale grens ging hij over toen ook de leden van de Eerste en de Tweede Kamer, de Provinciale Staten en gemeenteraden in zijn vizier belandden. Als het aan Wilders ligt, mogen de miljoen Nederlanders met twee paspoorten de bevolking kennelijk ook niet meer vertegenwoordigen. Hij wil hen het passieve kiesrecht afnemen en hen tot tweederangsburgers maken.

Terroristen

De discussie over “het probleem” van twee of meer paspoorten heeft een lange geschiedenis. In 1963 besloot de Raad van Europa dat burgers die een nieuwe nationaliteit aannemen hun oude paspoort moeten opgeven. Dat principe werd in 1985 ook in de Nederlandse wet vastgelegd. Maar daardoor werden veel migranten belemmerd om de Nederlandse nationaliteit aan te nemen. Landen als Turkije en Marokko maken het hun burgers namelijk moeilijk of zelfs onmogelijk om hun nationaliteit op te zeggen. En zonder Nederlands paspoort wordt de integratie bemoeilijkt, zo concludeerde de regering enige jaren later zelf. Daarom stond men vanaf 1992 migranten weer toe om na naturalisatie hun oude nationaliteit te behouden. Maar 6 jaar later werd dat besluit weer teruggedraaid. Toch bleven er toen zoveel uitzonderingen mogelijk dat zo’n 80 procent van de nieuwe Nederlanders gewoon hun oude paspoort mocht behouden. Tussen 1995 en 2006 liep het aantal Nederlanders met twee paspoorten op van 400 duizend tot een miljoen.

In 2003 nam de sterk verrechtste Kamer een CDA-motie aan om het aantal uitzonderingen flink te beperken. De toenmalige minister van Justitie Verdonk beloofde te komen met een wetsvoorstel om het dubbele paspoort in ieder geval onmogelijk te maken voor alle hier geboren “allochtonen”. In 2004 schiep de regering alvast de mogelijkheid om het Nederlandse paspoort af te nemen van terroristen met twee nationaliteiten. En op verzoek van Wilders beloofde Verdonk na te gaan of die maatregel uitgebreid kon worden tot alle zware criminelen. In 2005 beweerde Verdonk, die het wel vaker niet zo nauw nam met de waarheid, na

een bezoek aan Marokko dat men daar wel bereid was te praten over het intrekken van de Marokkaanse nationaliteit van migranten die hier genaturaliseerd worden. De Marokkaanse regering ontkende dat later.

Anti-nationalisme

Half februari 2007 kwam Verdonk met haar wetsvoorstel naar de Kamer. Door juridische beperkingen en het niet meewerken van Marokko was haar voorstel zodanig verwaterd dat ze het niet eens in stemming wilde brengen. De Kamer nam nog wel een amendement aan van de ChristenUnie om partners van Nederlanders hun tweede nationaliteit te laten behouden. Een Kamermeerderheid heeft kennelijk geen bezwaar tegen de dubbele nationaliteit op zich, maar uitsluitend tegen die van Turken en Marokkanen. De PVV greep het debat aan om kritiek te leveren op de toelating tot de regering van de PvdA-ers Albayrak en Aboutaleb. Zijn aanval sloot nauw aan bij de heersende stemming tegen mensen met twee paspoorten, maar omdat hij zijn pijlen vooral richtte tegen leden van de politieke klasse kreeg hij in de Kamer de wind van voren. Ook zijn aanval op leger en politie viel niet in goede aarde, want de staatsmacht berust traditioneel op de geronselde onderklasse, en die bestaat voor een steeds groter deel uit “allochtonen”. Er zijn ongeveer duizend “allochtone” agenten, en 5 tot 7 procent van de soldaten is “allochtoon”. Een groot deel van de gezagsgetrouwe bevolking gaf Wilders gelijk. Om die steun niet te verliezen hield hij zijn kaken stijf op elkaar over de dubbele paspoorten van Beatrix en Máxima, die immers ook belangrijke posities innemen in het staatsbestel.

Wel lanceerde hij kort daarop een aanval op het PvdA-Kamerlid Arib, die lid is van een Marokkaanse commissie die de koning daar advies geeft bij de oprichting van een raad voor de Marokkanen in het buitenland. Arib zegt zo iets te willen doen voor de emancipatie. Een prima doelstelling, maar het is de vraag of deelname aan een adviescommissie van een koninklijke dictator daartoe werkelijk bijdraagt. Daar ging Wilders echter niet op in. Hij beweerde simpelweg dat ze niet loyaal zou zijn aan de Nederlandse staat. Terecht trok Arib zich daar niets van aan. Ze gaf het enige juiste anti-nationalistische antwoord: “Ik ben niet loyaal aan Nederland, ik ben niet loyaal aan Marokko, maar ik ben loyaal aan mijn principes.” Wilders reageerde woest: “Veel gekker moet het toch niet worden in dit land.” Waarop Arib zei dat ze haar paspoort ook behield om weg te kunnen als Wilders en consorten ooit aan de macht zouden komen. Ze verwoordde het gevoel van veel “allochtonen”. Voor Wilders bewees haar antwoord echter eens te meer dat ze niet loyaal is. Ook vanuit de VVD werd gezegd dat Arib haar advieswerk moest staken. Echte liberalen zouden in zo’n geval overigens niet jammeren over een gebrek aan loyaliteit aan de staat, maar juist het zelfstandig denkende individu Arib bejubelen.

Patriarchaal

Weg met de loyaliteit aan staten. Hoe meer paspoorten, hoe beter. Speel de diverse bevoogdende staten tegen elkaar uit. Zo zou men kunnen denken. Helaas gaat die strategie maar ten dele op. Want hoe meer paspoorten, hoe meer staten invloed willen uitoefenen. Zo kunnen vluchtelingen met een Nederlands paspoort, die hun oude nationaliteit behouden hebben, in sommige gevallen door andere landen uitgeleverd worden aan hun land van herkomst. Ook kunnen de verschillen in wetgeving per land problemen opleveren. De Marokkaanse familiewetgeving is bijvoorbeeld patriarchaler dan die van Nederland, en dat levert Nederlands-Marokkaanse vrouwen veel nadeel op. Het gaat volgens Arib bijvoorbeeld “om mishandelde vrouwen die van het consulaat te horen krijgen dat ze terug moeten naar hun man. Of dat een Nederlandse scheiding door de Marokkaanse wet niet wordt erkend.” Eenmaal in Marokko kunnen mannen de voor hen nadelige beslissingen van een Nederlandse rechtbank simpelweg laten terugdraaien zonder dat de Nederlandse staat er nog iets aan kan doen. Het gaat dan immers om Marokkaanse staatsburgers in Marokko. Daarom bepleit de PvdA terecht dat Marokkanen in Nederland een vrije keuze moeten krijgen om hun paspoort weg te doen. Marokko wil daar dus niets van weten, en bombardeert alle kinderen in de mannelijke lijn automatisch tot Marokkaan. Dat vereist overigens wel medewerking van de betrokkenen, die de Marokkaanse overheid moeten verwittigen van het bestaan van die kinderen. Het is duidelijk dat conservatieve mannen, in tegenstelling tot hun vrouwen, veel profijt hebben van het registreren van hun kinderen bij de Marokkaanse ambassade. Wilders roept dan wel dat mensen met twee paspoorten van “twee walletjes snoepen”, maar ze kunnen ook van twee kanten gepakt worden.

Eric Krebbers

Blokwatch hekelt Geert Wilders

Eind maart 2007 organiseerde de nieuwe organisatie Doorbraak een drietal boeiende informatieve bijeenkomsten over de overeenkomsten en verschillen tussen de PVV van Geert Wilders en het Vlaams Belang van Filip Dewinter. Een van de sprekers was Mark Saey van de Belgische anti-racistische organisatie Blokwatch.¹ Tijd voor een gesprek.

Blokwatcher Mark Saey.

Blokwatch-actiefolder.

Je werkt alweer geruime tijd bij Blokwatch. Wat voor een organisatie is dat? Blokwatch bestaat vooral als een anti-fascistische en anti-racistische website waarop allerlei informatie te vinden is over extreem-rechts in België en in het bijzonder over het Vlaams Belang. We bieden objectieve informatie, soms met een grappige kwinkslag, en we steunen juridische acties tegen het Belang. Blokwatch wordt gedragen door anti-racisten, studenten, journalisten en wetenschappelijke medewerkers aan academische instellingen. Zo ben ik zelf lid van de onderzoeksgroep wereldsysteemanalyse aan de universiteit van Gent.

We weten in Nederland wel dat het Belang een grote partij is, maar hoeveel zetels heeft men nu eigenlijk?

In het landelijke parlement beschikt het Belang over 18 van de 150 zetels. In het 124-koppige Vlaamse parlement is men met 32 zetels de grootste partij. Bij de recente Vlaamse gemeenteraadsverkiezingen in 2006 haalde het Belang 20 procent van de stemmen. In Antwerpen 33 procent.

In 2004 werden drie stichtingen van het Vlaams Blok veroordeeld wegens racisme. Ze kregen een boete opgelegd. Daarop veranderde de partij zijn naam in het Vlaams Belang. Heeft die veroordeling verder nog praktische consequenties gehad?

Jawel, door die veroordeling kunnen Belang-afgevaardigden geweerd worden uit allerlei overheidscommissies die gebonden zijn aan onze cultuurpactwet. Ook is het makkelijker voor scholen om aandacht te besteden aan het racisme van de partij. Dat lag voorheen, dus zonder die veroordeling, moeilijker. Momenteel loopt er ook een procedure voor de Raad van State tegen het Belang omdat de partij het Europese mensenrechtenverdrag schendt. Zij riskeert nu haar overheidssteun voor een jaar te verliezen. Ook daar speelt de eerdere veroordeling een rol in de argumentatie. We verwachten de uitspraak later dit jaar. Het zou een enorme dreun voor het Belang zijn als men de overheidssteun kwijtraakt. We hebben het namelijk wel over 2 miljoen euro.

België kent een zogenoemd cordon sanitaire. Dat betekent dat andere partijen niet samenwerken met het Belang. Sommige politici willen er van af omdat ze menen dat het cordon het Belang in de kaart speelt. Wat vind jij daarvan?

Het cordon sanitaire moet in stand blijven. Racisme is gewoonweg niet verenigbaar met democratie. Wanneer het Belang gaat deelnemen aan het bestuur, zijn de rapen gaar. Zeker migranten, vluchtelingen, progressieve mensen en organisaties, maar ook culturele gezelschappen, zullen direct lijden onder een Belang-bestuur. Dat is iets wat we niet moeten willen. Het Belang zou zich bij regeringsdeelname ook niet kapot regeren, zoals wel wordt beweerd. Daarvoor is de partij te sterk georganiseerd. Men weet heel goed wat men op allerlei beleidsterreinen wil. Bovendien zou de partij alles dat onder haar medebestuur fout zou lopen, afwimpelen op Europa of de coalitiepartners. Verder zal het Belang een bestuursdeelname gebruiken om hen welgezinde mensen te benoemen in allerlei overheidscommissies, en ook bij de politie, Justitie en de media. Dat zou het racisme gewoon institutionaliseren. Overigens houdt het cordon niet in dat het Belang doodgezegen wordt, integendeel. De partij en haar woordvoerders komen veelvuldig in het nieuws en kunnen hun stem laten horen in de gemeenteraden en in de parlementen.

In hoeverre lijkt de PVV van Wilders volgens jou op het Belang?

Het zijn allebei onmiskenbaar extreem-rechtse partijen die een etnisch nationalisme voorstaan. Het Belang doet dat wel wat meer uitgesproken. Beide wijzen zondebokken aan, willen vluchtelingen, migranten en moslims weren, en proberen degenen die hier al zijn te marginaliseren en te criminaliseren. De eenheid en zuiverheid van het "eigen volk" wordt door zowel de PVV als het Belang gepropageerd. Beide zijn populistische partijen die pretenderen namens "het volk" te spreken. Wanneer het hen uitkomt, willen ze net zo makkelijk internationale mensenrechtenverdragen opzeggen. Wilders heeft al vaker geroepen dat hij af wil van het Vluchtelingenverdrag van Genève. En dat zijn gevaarlijke ontwikkelingen. Volgens mij is de opkomst van de PVV en het Belang te wijten aan het feit dat de traditionele partijen zich steeds meer in het centrum van de macht nestelen en hun ideologische kleur verliezen. Daardoor herkennen veel mensen zich niet meer in die partijen. Ook de onzekerheid die samenhangt met de armoede en werkloosheid speelt daarbij een rol. De PVV en het Belang springen met succes in dat gat, en teren op de mede door hen aangewakkerde angstgevoelens die het moslimfundamentalisme met zich meebrengt. Kijk, dat fundamentalisme moet natuurlijk ook tegengegaan worden, maar dan wel in proportie. De manier waarop de PVV en het Belang ermee omgaan zorgt alleen maar voor meer polarisatie en problemen.

En wat zijn de verschillen tussen de beide partijen?

Het Belang komt voort uit een fascistische traditie die teruggaat tot de collaboratie in de Tweede Wereldoorlog. Prominente partijpolitici als Dewinter hebben geen enkele afstand van dat verleden genomen. Integendeel, men loopt ermee weg. Zo bezoeken Dewinter en andere kopstukken bijeenkomsten waar voormalige collaborateurs herdacht worden. Ook onderhoudt het Belang nog steeds banden met groeperingen die openlijk fascistisch zijn. Daarbij kun je denken aan Voorpost en het onlangs opgeheven Sint-Maartensfonds, een groepering van voormalige

Vlaamse vrijwilligers die aan het Oostfront met de Waffen-SS meevochten. De PVV daarentegen heeft niets met dat soort dingen, men kent geen bruin verleden en houdt afstand van openlijk fascistische bewegingen. Wat evenwel niet wegneemt dat Wilders bij zijn deelname aan de verkiezingen steun kreeg van mensen die voorheen actief waren in de fascistische partijen CP, CD, NNP en CP'86. Een ander belangrijk verschil tussen de partijen is dat het Belang uitgesproken conservatief is en het niet op heeft met vrouwenrechten, abortus en euthanasie. Veel katholieken steunen daarom het Belang. Vooralsnog lijkt de PVV zich niet op deze thema's te willen profileren. Dat komt misschien doordat Bart Jan Spruyt uit de partij is gestapt. Die was een van de grondleggers van de PVV en tevens roerganger van de conservatieve Edmund Burke-stichting.

De PVV en het Belang worden veelal gesteund door mensen met een hekel aan "buitenlanders". Een flink deel van die stemmers zit in de hoek waar de klappen vallen. Ze worden geconfronteerd met werkloosheid, lage lonen en wonen in achterstandswijken waarin de overheid niet of nauwelijks investeert. Hebben de PVV en het Belang die mensen eigenlijk wel iets te bieden?

Nee, helemaal niets. Zowel de PVV als het Belang zijn op economisch gebied ultra-liberale partijen. Beiden pleiten voor een verdere afbraak van de verzorgingsstaat, voor een belastingwetgeving waarbij de armen en rijken procentueel gezien evenveel betalen. Ze willen de macht van de vakbonden inperken en willen dat ouderen zo lang mogelijk doorwerken. Juist de mensen die in een achterstandssituatie verkeren, hebben niets te zoeken bij deze partijen. Ze zullen dan ook bedrogen uitkomen als die partijen aan het bestuur deel gaan nemen. Het is betreurenswaardig dat in Nederland geen enkele journalist of politicus iets zegt over Wilders' neo-liberale agenda. Daar ligt immers het zwakke punt van zijn partij, althans voor een deel van zijn kiezers. Verder vind ik de reacties van de traditionele partijen op Wilders niet zo best. Zeg toch gewoon waar het op staat! Noem hem extreem-rechts, een racist en een neo-liberaal, want dat is hij. En bekritiseer hem inhoudelijk om zijn opvattingen. Zo moeilijk is dat niet. Zo weten we bijvoorbeeld dat terrorisme nauwelijks samenhangt met religie en des te meer met de aanwezigheid van buitenlandse bezettingstroepen in de landen waar de terroristen vandaan komen. Professor Robert Pape van de universiteit van Chicago bewees dat in zijn boek "Dying to Win". Dat zaagt de poten onder de stoel van het islamofobe denken weg. Verder is de koran best te verenigen met de mensenrechten, zoals het Centrum voor Islam in Europa van de universiteit van Gent aanvoert.² Islamitisch activisme kan dus best samen gaan met democratisering. Dat bewees in 2006 de Nederlandse Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid nog in een zeer lijvig onderzoeksrapport.³ Maar het lijkt erop dat partijen als de PvdA en zeker de SP bang zijn om Wilders echt tegen te spreken, uit angst om stemmen aan hem te verliezen. Zo geeft men het populisme vrij spel en verzwakt men de democratie.

Heb je nog andere tips voor activisten tegen Wilders en de zijnen?

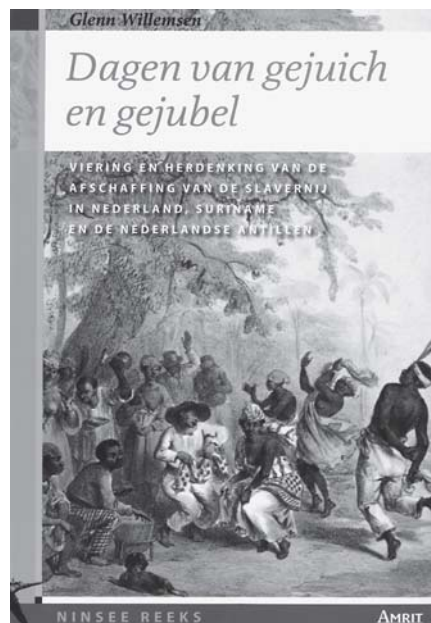
Doe gedegen onderzoek naar de handel en wandel van de PVV en publiceer daarover. En verspreid de onderzoeken en de kennis die islamofobie ontmaskeren als een vorm van racisme, zoals ook de VN adviseert. Zo kan je de media motiveren om ook kritisch verslag te doen. Daarnaast denk ik dat ook juridische strijd belangrijk is. Doe hetzelfde met Wilders. Dat zet de PVV onder druk, en het zal de andere partijen twee keer doen nadenken voordat ze met zulke partijen akkoorden of coalities sluiten. Verder is het belangrijk voor de andere partijen om weer een duidelijk ideologisch profiel te krijgen. Schurk niet allemaal tegen de macht aan. En investeer veel meer dan nu in achterstandswijken en in de bestrijding van de werkloosheid en armoede. Zo bestrijd je het zogenoemde verdringingsracisme waarbij "autochtone" bewoners van achterstandswijken zich in hun bestaan bedreigd voelen door de komst van "niet-westerse allochtonen". Daarnaast stemmen ook veel mensen uit meer welgestelde dorpen in het oosten en zuiden van Nederland op de PVV. Die zijn niet arm, kennen migranten vaak alleen maar van televisiebeelden of van die ene keer dat ze door een grote stad rijden. Die aanhangers moet je benaderen met de rede en een verhaal over de mensenrechten. Zo kan men tegengewicht bieden aan de simplistische en polariserende verhalen van Wilders en andere politici.

Gerrit de Wit

Noten

1. Blokwatch-website <www.blokwatch.be>.
2. "De koran over de mensenrechten", Linda Bogaert.
Op: CIE-website <www.flwi.ugent.be/cie/bogaert/bogaert13.htm>.
3. "Dynamiek in islamitisch activisme", WRR.
Op: WRR-website <www.wrr.nl/content.jsp?objectid=3517>.

Racistische slavenbevrijders

Met anti-racisme had de beëindiging van de Nederlandse slavernij op 1 juli 1863 niets, maar dan ook echt helemaal niets te maken. Daar kan na het verschijnen van Glenn Willemsens fascinerende boek "Dagen van gejuich en gejubel" niemand meer omheen. Nederland was destijds een door en door racistisch land. Dat blijkt wel uit de zich jarenlang voortslepende debatten over de afschaffing in de Kamer en ook in de media. Willemsen laat alle voor- en tegenargumenten de revue passeren en gaat de betogen met een fileermes te lijf. Maar waarom werd de slavernij dan wel afgeschaft?

De slavenbevolking kromp snel. Het werk van de slaven was zo zwaar dat de meesten niet erg oud werden. Het was een abattoir, aldus Willemsen. De slaven kregen weinig kinderen en regelmatig wisten er te vluchten. Nieuwe slaven mochten er sinds 1808 van de Engelsen niet meer aangevoerd worden. Daardoor nam de Surinaamse slavenbevolking tussen 1849 tot 1859 met 10 procent af van 40 tot 36 duizend. Onder meer de suikerproductie kwam in gevaar. Men koos er daarom voor een nieuw systeem van arbeiderscontrole in te voeren en nieuwe, "vrije" arbeiders te gaan halen in India en Indonesië.

De "bevrijde" slaven moesten eerst nog wel 10 jaar dwangarbeid verrichten. Dat zou nodig zijn om de restanten Afrikaanse achterlijkheid weg te werken, en hen normen en waarden bij te brengen en tot beschaafde burgers te maken, zoals de slavenhouders zelf meenden te zijn. De "negers" zouden anders niet goed kunnen omgaan met de vrijheid, zo werd wel betoogd, en vanzelf terugvallen in barbaarsheid en vooral: luiheid. Het woord "emancipatie" wilden de betrokken politici daarom maar liever niet gebruiken. Dat zou de "negers" maar doen denken dat ze lui zouden mogen gaan rondhangen (zoals de slavenhouders dat deden), terwijl ze nodig bleven als landarbeiders op de plantages. Helaas is Nederland er in 150 jaar op anti-racistisch gebied niet zoveel op vooruit gegaan als men wel zou denken. Veel van de racistische argumentatie van de politici destijds vinden we nu vrijwel letterlijk weer terug in het werk van slavernijdeskundigen als Piet Emmer.

"Dagen van gejuich en gejubel", Glenn Willemsen. Uitgeverij: Amrit/Ninsee, € 24,95. ISBN: 9074897460.
Eric Krebbers

Recensies

Bagdad onder vuur

Het boek "Bagdad onder vuur" is samengesteld uit aantekeningen van de weblogs Baghdad Burning I en II. De aantekeningen zijn van een anonieme Iraakse vrouw die schuil gaat achter de naam Riverbend. Ze beschrijft het dagelijks leven in Bagdad sinds de inval van de Amerikaanse troepen. Het boek is ingedeeld in tijdvakken, zoals onder meer de periode voorafgaand aan de verkiezingen. Elk tijdvak wordt met een kritische noot ingeleid door de Amerikaanse journalist James Ridgeway. Hij beschrijft de grote lijnen, en Riverbend laat via haar weblogs zien hoe een gewone vrouw de gebeurtenissen van onderop beleeft. De inval van de Amerikanen lijkt Irak onbedoeld te veranderen in een theocratie naar het model van Iran. Officieel willen de VS en de coalitietroepen van Irak een seculiere democratie maken. Maar in de praktijk wordt daar nauwelijks naar toe gewerkt. Integendeel, de VS steunen met name partijen met een streng religieuze achtergrond. Meer seculiere Irakezen worden vermoord of vluchten naar het buitenland. Dat het land meer en meer in een theocratie lijkt te veranderen, ondervindt Riverbend aan den lijve. Ze was oorspronkelijk als computerprogrammeur werkzaam bij een bedrijf. Tijdens de inval van de Amerikanen in Bagdad gingen veel bedrijven dicht. Enige tijd later hoorde ze dat het bedrijf weer van start was gegaan. Onder begeleiding van twee mannelijke familieleden - vrouwen mogen namelijk niet meer alleen over straat - gaat ze navragen of ze weer aan de slag kan. Ze krijgt te horen dat vrouwen niet meer welkom zijn, vooral als ze niet beschermd kunnen worden. Riverbend geeft nog veel andere voorbeelden van de manier waarop Irak snel aan het veranderen is. Wanneer ze samen met een mannelijk familielid een ministerie bezoekt, krijgt ze te horen dat ze niet volgens de islamitische norm gekleed gaat. Op het journaal en in de krant kan men iedere dag nieuws vinden over bijvoorbeeld Iraakse regeringsverklaringen of bomaanslagen. Dit boek is een welkome aanvulling voor wie meer wil weten hoe gewone mensen zich door de ellende heen proberen te slaan.

"Bagdad onder vuur", Riverbend. Uitgeverij: Meulenhoff, € 22,50. ISBN: 9789029078337.
Roel Nagel

Welterusten, mijnheer de president

"Welterusten, mijnheer de president" gaat over Nederland en de Vietnamoorlog. Uitgangspunt zijn de protesten op straat en hun verhouding tot het parlement en de regering. De oorlog begon in een tijd van wereldwijde protesten tegen heersende ideeën en machtsverhoudingen. In Nederland droegen onder meer de ontkerkelijking, de opkomst van anti-autoritaire ideeën, de bezetting van het Maagdenhuis, en protesten tegen het huwelijk van Beatrix met Claus bij aan de opkomst van progressieve en linkse bewegingen. Toen de VS in 1965 met grondtroepen intervenieerde in de Vietnamoorlog, was hier zwaar de politiek als de publieke opinie voornamelijk pro-Amerikaans. Die steun kwam vooral voort uit het idee dat de VS Europa bevrijd had van het nazisme en ons nu beschermde tegen het communisme. Van het begin af aan waren er protesten, maar die werden slechts door een kleine groep mensen georganiseerd en gesteund. De opeenvolgende regeringen bleven achter de politiek van de VS staan, terwijl de mening van een aanzienlijk deel van de bevolking vrij snel veranderde. Velen bleven de strijd tegen het communisme in Vietnam en de rest van de wereld als noodzakelijk zien, maar vooral de voortdurende bombardementen op Noord-Vietnam die dagelijks op tv te zien waren, zorgden ervoor dat meer en meer mensen zich tegen de oorlog keerden. Auteur Rimko van der Maar gaat van de uiteenlopende protesten na of ze invloed hadden op het regeringsbeleid. Daarnaast bekijkt hij hoe de achtereenvolgende regeringen omgingen met de tegenstelling tussen de sociale onrust en de goede relatie met de VS. Omdat Van der Maar zijn boek chronologisch en op een makkelijk leesbare manier geschreven heeft, krijgt men een duidelijk beeld van de gebeurtenissen in die tijd. Opvallend is daarbij de opkomst van het anti-americanisme, dat tegenwoordig zo normaal lijkt in nogal wat progressieve kringen.

"Welterusten, mijnheer de president", Rimko van der Maar. Uitgeverij: Boom, € 19,50. ISBN: 9789085063513.
Sandor Schmits

Gebladerte-reeks

De Fabel van de illegaal publiceert via de Gebladerte-reeks brochures over allerlei voor links belangrijke thema's. Bestellen? Maak € 3,00 per brochure (inclusief porto) over op giro 95225 t.n.v. St. Gebladerte te Leiden. Vermeld duidelijk je adres en de code van de brochure.

G1	De schaduwzijde van de antroposofie <i>Kritiek op o.m. de Vrije Scholen, Triodosbank en BD-landbouw</i>
G2	Het hellende vlak van de New Age <i>Tegen de Celestijnse Belofte, theosofen en Gemrod</i>
G3	De wereld volgens Dwarsligger <i>Columns en poëzie vanaf de onderkant van de samenleving</i>
G4	De Leidse acties van het E.L.F. <i>Over ideeën en praktijken van de radicale milieubeweging</i>
G5	De fascistische "gene zijde" van Jozef Rulof <i>Jomanda's inspiratiebron ontmaskerd!</i>
G6	Mannenstrijd! <i>Solidaire mannen tegen het patriarchaat</i>
G7	De Alphense illegalenbajes De Geniepoort <i>Over het opsluiten van onschuldigen in Nederland</i>
G8	Elk hart een tijdbom <i>Poëzie van de activist en Dunya-prijswinnaar Harry Westerink</i>
G9	Extreem-rechts aan de vrouw gebracht <i>Fascisten zien de vrouw het liefst achter het aanrecht</i>
G10	Repressieve hulpverlening <i>Tegen de psychiatrie, de medische industrie en euthanasie</i>
G11	De politiek van sekten en goeroes <i>Tegen de Dalai Lama, Nieuw Akropolis en Summit Lighthouse</i>
G12	Leiden, stad van razzia's <i>Over apartheid en illegalenvervolging in Leiden</i>
G13	"Van nature links?" <i>Biologisme, de Natuurwetpartij, dierenbeveiliging en sjamanen</i>
G14	In actie tegen de Alphense illegalenbajes. Deel 2 <i>Actie-ervaringen van De Fabel van de illegaal</i>
G15	Politiek voorbij links en rechts? <i>Over taz, conspiracy, new age, nieuw-rechts en Hollywood</i>
G16	Katapult <i>Politieke cartoons en strips van Ka</i>
G17/1	Nieuw-rechts en de beweging tegen globalisering. Deel 1 <i>Over MAI, WTO, Seattle, Goldsmith en het IFG</i>
G17/2	Nieuw-rechts en de beweging tegen globalisering. Deel 2 <i>Over MAI, WTO, Seattle, Goldsmith en het IFG</i>
G18	Daklozenkranten en de illegalenjacht <i>De Haagse softe sector blijkt spijkerhard</i>
G19	Solidair met Baskisch links-nationalisme? <i>Over internationalisme en anti-nationalisme</i>
G20	Bevolkingspolitiek <i>Hoe staten voortplanting, sterfte en migratie willen beheersen</i>
G21/1	Het wereldbeeld van het antisemitisme. Deel 1 <i>Over religieus antisemitisme en kort-door-de-bocht anti-kapitalisme</i>
G21/2	Het wereldbeeld van het antisemitisme. Deel 2 <i>Over antisemitisme en anti-zionisme</i>
G22	Katastrofe! <i>Tweede serie politieke cartoons en strips van Ka</i>
G23	De kwartiermakers van Fortuyn <i>Over opiniemakers, nationalisme en fundamentalisme</i>
G24	Vrouwen zonder papieren <i>Uitbuiting en geweld in de illegaliteit</i>
G25	Migratiebeheersing <i>Alleen bruikbare vluchtelingen en migranten nog welkom?</i>
G26	Volk noch vaderland <i>Derde bundel poëzie van Harry Westerink</i>
G27	De wegbereiders van Wilders <i>Elf opiniemakers en een politicus tegen migranten</i>
G28	Christenfundamentalisme <i>Over extreem-rechts in een religieus jasje</i>
G29	Nieuw Rechts <i>De schokkende feiten over een extreem-rechtse partij</i>
G30	Van multiculturalisme naar integratiedwang <i>Info en actie tegen verplichte inburgering</i>
G31	Opgelapte vaderlandsliefde <i>Hoe de koloniale geschiedenis wordt rechtgepraat</i>

Tegen racisme en migratiebeheersing

De Fabel van de illegaal is een radicaal-linkse basisorganisatie. Sinds de oprichting in 1990 streven wij naar een vrij-socialistische, feministische en ecologisch duurzame samenleving. Dat kan alleen via een fundamentele omwenteling van de sociale en bezitsverhoudingen op wereldschaal. Centraal in onze politieke analyse staat de bevolkingspolitiek die staten voeren om de omvang en de 'kwaliteit' van de bevolking te beheersen, nodig om het kapitalisme optimaal te laten functioneren. Migratiebeheersing speelt daarbij een belangrijke rol.

De Fabel heeft de strijd tegen migratiebeheersing tot speerpunt gemaakt. Daarbij werken wij liefst samen met migranten en vluchtelingen. Die worden door de staat aan een rigide selectie onderworpen. Sommigen worden bruikbaar geacht en tijdelijk ingezet als arbeidskracht, anderen blijvend en die worden dan gedwongen tot integratie. Het merendeel wordt echter niet nuttig geacht en afgewezen. Zij worden vervolgens gedepoteerd of geïlegaliseerd. De "illegalen" worden uitgesloten van alle voorzieningen, uitgebuit in bedrijven en opgejaagd door de politie. Na arrestatie volgt opsluiting, deportatie of dumping in de illegaliteit. Het beleid is daarbij erg seksistisch. Vrouwen worden zelden als politiek vluchteling erkend, en de meesten krijgen slechts een afhankelijke verblijfsvergunning waardoor ze gedwongen worden om jarenlang bij hun man te blijven.

De overheid probeert de migratiebeheersing voortdurend effectiever te maken. Daarvan getuigen de invoer van het sofi-nummer, de Koppelingswet, de nieuwe Vreemdelingenwet, de bouw van steeds meer illegalenbajessen, de razzia's, de identificatieplicht, de gedwongen integratie en ook de "vrijwillige" terugkeer. In een poging dat beleid te rechtvaardigen komen politici en opiniemakers met allerlei labels over "illegalen" en "allochtonen". Ze sluiten daarbij nauw aan bij het al veel langer levende racisme en nationalisme. Er ontstaat zo een klimaat waarin de gevestigde parlementaire politiek steeds verder afglijdt naar rechts. Bestaande extreem-rechtse groeperingen krijgen zo een steuntje in de rug.

Daad bij het woord

- De Fabel steunt zelforganisaties van migranten en vluchtelingen bij hun strijd voor gelijke rechten. Bekende voorbeelden uit het verleden zijn het kerkasiel van Iraanse vluchtelingen, de hongerstakingen van "witte illegalen", en de acties van gevluchte Turkse dienstweigeraars.
- De Fabel steunt individuele illegalen via een spreekuur. Wij proberen afgesloten voorzieningen weer open te breken en werken tevens aan steunstructuren, zoals de stichting Gezondheidszorg Illegalen Leiden (GIL).
- De Fabel onderzoekt en bestrijdt alle aspecten van de migratiebeheersing. Onze speciale aandacht gaat momenteel uit naar de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) en "vrijwillige" terugkeer.
- De Fabel onderzoekt en bestrijdt alle vormen van extreem-rechts, racisme en nationalisme. Onze speciale aandacht gaat nu uit naar de partij Nieuw Rechts. Daarnaast keren we ons tegen nazi's, rechtse opiniemakers en religieuze fundamentalisten.
- De Fabel publiceert een gelijknamige tweemaandelijks krant tegen racisme. Wij brengen ook regelmatig brochures uit in de Gebladerte-reeks over uiteenlopende, voor links belangrijke thema's. Daarnaast beheren wij een linkse bibliotheek met tienduizenden boeken, tijdschriften en knipsels over zeer uiteenlopende terreinen en vormen van linkse politieke strijd.

Steun aan illegalen

Woon je in de Leidse regio, en heb je geen verblijfspapieren of ken je iemand zonder verblijfspapieren? Kom langs, of bel De Fabel

- voor gezondheidszorg. De Fabel kan maandag, woensdag en vrijdag tussen 14:00 en 17:00 uur een dokter, tandarts, de GGD, kraamhulp, maatschappelijk werk of psychische hulpverlening regelen. Al deze hulp kan gratis.
- voor juridische en andere steun. De Fabel houdt iedere woensdag tussen 14:00 en 17:00 uur spreekuur. Je kan dan steun krijgen bij het vinden van een advocaat. Ook geeft De Fabel advies bij problemen rond trouwen of officieel samenwonen en bij allerlei andere problemen die samenhangen met het leven zonder verblijfsvergunning, en met uitsluiting en tegenwerking door instanties.

Krant tegen racisme

Voor minimaal € 18,00 per jaar ben je al Fabel-donateur en ontvang je onze tweemaandelijks krant gratis thuis. Minima kunnen volstaan met € 10,00. Overmaken op girorekening 95225 t.n.v. St. Gebladerte te Leiden o.v.v. "donatie".

Lay-out: Zwart op Wit, Delft

Drukkerij: Albani, Den Haag

ISSN: 1566-158X

Oplage: 900

Wil je tussentijds per e-mail af en toe actie-aankondigingen en discussiestukken van De Fabel ontvangen? Stuur dan een e-mail naar <info@defabel.nl> met de tekst "Fabel Nieuws".

Aftrekbare giften

De Fabel krijgt geen overheidssubsidie. Financiële bijdragen zijn zeer welkom. De Fabel is erkend als "algemeen nut beogende instelling", waardoor giften aftrekbaar zijn van de belasting. Graag overmaken op girorekening 4418467 t.n.v. De Fabel van de illegaal te Leiden o.v.v. "gift".

Adres

Koppenhinksteeg 2, 2312 HX Leiden

Tel: 071 5127619

Fax: 071 5134907

Bereikbaar maandag, woensdag en vrijdag: 14:00-17:00 uur

Spreekuur voor illegalen op woensdag: 14:00-17:00 uur

E-mail: <info@defabel.nl>

Fabel Website: <www.defabel.nl>

Fabel Archief: <www.gebladerte.nl>